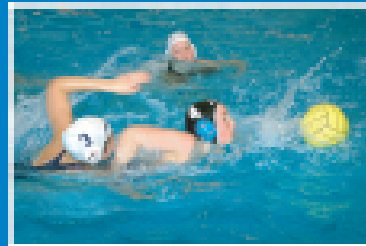

Sport in Lelystad Voorsprong door samenhang

Kadernota sport
2005-2008

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
<u>1 Inleiding</u>	2
<u>2 Context</u>	3
<u>2.1 Inleiding</u>	3
<u>2.2 Missie en visie van de gemeente Lelystad</u>	3
<u>2.3 Maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot sport</u>	3
<u>2.4 Sportbeleid rijksoverheid</u>	5
<u>2.5 Evaluatie gemeentelijk sportbeleid</u>	6
<u>2.6 De context in relatie tot het nieuwe sportbeleid</u>	8
<u>3 Visie op sport</u>	9
<u>3.1 Inleiding</u>	9
<u>3.2 Visie op sport</u>	9
<u>3.3 Hoofddoelstellingen per programma</u>	10
<u>4 Beleid per programma: Sportstimulering</u>	14
<u>4.1 Inleiding</u>	14
<u>4.2 Huidige situatie</u>	14
<u>4.3 Beleid 2005-2008</u>	16
<u>5 Beleid per programma: Sportverenigingen</u>	21
<u>5.1 Inleiding</u>	21
<u>5.2 Huidige situatie</u>	21
<u>5.3 Beleid 2005-2008</u>	22
<u>6 Beleid per programma: Sportaccommodaties</u>	24
<u>6.1 Inleiding</u>	24
<u>6.2 Huidige situatie</u>	24
<u>6.3 Beleid 2005-2008</u>	26
<u>7 Beleid per programma: Topsport</u>	30
<u>7.1 Inleiding</u>	30
<u>7.2 Huidige situatie</u>	30
<u>7.3 Beleid 2005-2008</u>	31
<u>8 Beleid per programma: Sportbedrijf Lelystad</u>	34
<u>8.1 Inleiding</u>	34
<u>8.2 Huidige situatie</u>	34
<u>8.3 Beleid 2005-2008</u>	35
<u>9 Beleid per programma: Monitoring sportbeleid</u>	37
<u>9.1 Inleiding</u>	37
<u>9.2 Huidige situatie</u>	37
<u>9.3 Beleid 2005-2008</u>	37
<u>10 Financiële consequenties</u>	41
<u>10.1 Inleiding</u>	41
<u>10.2 Financiële consequenties beleidskaders en maatregelen</u>	41

Bijlage: Verslag startconferentie “Visie op sport”

1 Inleiding

In 2000 verscheen de sportbeleidsnota “Lelystad sportief en recreatief in perspectief”. In deze nota werd een aantal beleidsvoornemens geformuleerd, waaraan in de afgelopen jaren invulling is gegeven. Sinds het vaststellen van de nota is er op sportgebied veel gebeurd in Lelystad. Diverse ontwikkelingen op sportgebied hebben het speelveld een nieuwe aanblik gegeven. Veranderingen in de vraag, veranderingen in het aanbod, nieuwe initiatieven, inmenging van nieuwe partijen en wijzigingen in de randvoorwaarden hebben geleid tot beleidsvragen waarop de nota niet altijd meer het antwoord kon bieden. Nieuwe beleidslijnen werden vastgelegd in diverse afzonderlijke besluiten, nieuwe inzichten resulteerden soms zelfs in het terugkomen op eerder ingeslagen wegen.

Voor u ligt nu een nieuwe sportnota¹ opgesteld voor de jaren 2005-2008. In deze nota wordt het bestaande sportbeleid geactualiseerd en geconcretiseerd en nieuwe beleidslijnen en inzichten worden geïntegreerd. Op deze manier komt een samenhangend geheel van doelstellingen en maatregelen tot stand, dat het kader vormt voor het gemeentelijke sportbeleid voor de komende jaren. Een kader dat richting geeft, een waarborg is voor samenhang en houvast biedt als de ontwikkelingen in de sport zo zullen doorgaan als in de afgelopen tijd. Een kader dat daarom ook mogelijkheden biedt om tussentijds te evalueren en bij te sturen, zodat de Gemeente Lelystad beleidsmatig alle ontwikkelingen kan volgen of zelfs vóór kan zijn:

Sport in Lelystad, voorsprong door samenhang.

Omdat er inhoudelijk sprake is van een actualisatie en heroverweging van bestaand beleid, is het uitgangspunt met betrekking tot de financiële consequenties van de sportnota ook een heroverweging van de huidige inzet van de diverse budgetten binnen het sportbeleid.

¹ Beleidsterreinen die veel raakvlakken hebben met sport en ook vaak in één adem met sport worden genoemd, zijn recreatie en “leisure”. Deze nota heeft echter alleen betrekking op sport, en niet op deze aanpalende beleidsterreinen.

2 Context

2.1 Inleiding

De gemeente Lelystad heeft haar beleid op het gebied van sport voor de jaren 2005-2008 vastgelegd in deze sportnota. Bij het formuleren van beleid dient rekening te worden gehouden met allerlei factoren die van invloed kunnen zijn op het te formuleren en te voeren beleid. Daarom gaat dit hoofdstuk in op de context waarbinnen het nieuwe sportbeleid van de gemeente Lelystad tot stand is gekomen. Die context bestaat uit de missie en visie van de gemeente Lelystad, de maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot sport, het sportbeleid van de rijksoverheid en het tot nu toe gevoerde gemeentelijke sportbeleid.

2.2 Missie en visie van de gemeente Lelystad

Op verschillende niveaus binnen de gemeente Lelystad zijn er missies en visies geformuleerd. Zo is er een missie en visie voor de gemeente als geheel vastgesteld en heeft ook de sector Samenleving, waaronder het gemeentelijke sportbeleid valt, een eigen missie en visie.

Centraal in de missie en visie van de gemeente staat de realisatie van een aantrekkelijke, volwaardige stad. De inwoners moeten er goed kunnen leven, doordat optimaal gebruik wordt gemaakt van de kernkwaliteiten van Lelystad (het open, ruime, groene en veilige karakter van de stad).

De missie en visie van de sector Samenleving sluiten hierop aan, maar richten zich specifiek op de sociaal maatschappelijke infrastructuur als onderdeel van die volwaardige stad. Iedere burger van Lelystad dient volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving, waarbij extra aandacht wordt besteed aan degenen die buiten de boot (dreigen) te vallen.

Sport maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de sociaal maatschappelijke infrastructuur van een volwaardige stad. Een stad is niet compleet zonder sportvoorzieningen en sportaccommodaties. Bovendien levert sport een bijdrage aan de mate waarin burgers van Lelystad deel kunnen nemen aan de samenleving. Sport bevordert participatie en integratie en brengt bovendien waarden en normen bij. Gemeentelijk sportbeleid kan en moet dus een belangrijke bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de missie en visie van de Gemeente Lelystad.

In de gemeentelijke organisatie vindt op dit moment een veranderingsproces plaats onder de noemer "de burger centraal". Uitgangspunt hierbij is het, nog meer dan voorheen, centraal stellen van de vraag van de burger, die vanuit verschillende rollen in contact komt met de gemeente. De organisatie en de werkwijze van de gemeente zullen daarop worden afgestemd.

2.3 Maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot sport

Elke samenleving is aan veranderingen onderhevig, ook de onze. Hieronder worden eerst de verschillende maatschappelijke ontwikkelingen (landelijk en lokaal) beschreven, daarna wordt een relatie gelegd met sportbeoefening. Voor deze paragraaf is met name gebruik gemaakt van de "Rapportage sport 2003" van het Sociaal en Cultureel Planbureau en diverse statistieken² van het team Onderzoek van de Gemeente Lelystad. De belangrijkste

²Statistiek bevolking naar leeftijdsgroep 1996-2003, Statistiek bevolking naar gebied van herkomst 1998-2003, enz.

informatie over de sportbeoefening van de inwoners van Lelystad is afkomstig van een in september 2004 door het team Onderzoek uitgevoerde sportpeiling, waarbij gebruik is gemaakt van de meetmethode en de vraagstelling volgens de landelijke "Richtlijn Sportdeelname Onderzoek" (RSO)³. In dit hoofdstuk worden de resultaten op hoofdlijnen behandeld, bij de uitwerking van de verschillende onderdelen van het sportbeleid in de volgende hoofdstukken wordt nog dieper op de resultaten van de sportpeiling ingegaan.

Ontwikkelingen

Het aantal inwoners van Lelystad is de laatste jaren sterk gegroeid, sinds 1996 met bijna 10.000 personen (naar 70.000 in de zomer van 2004). Ook het absolute aantal ouderen (65+) is in Lelystad sterk toegenomen, hoewel de omvang van deze bevolkingsgroep procentueel echter gelijk is gebleven. De leeftijdscategorie 55–65 jaar is procentueel wel sterk gestegen (van 7,2% in 1996 naar 11,6% in 2003), dus de vergrijzing zal in de nabije toekomst ook in Lelystad z'n beslag krijgen. In diezelfde periode is ook het absolute aantal jongeren (0 t/m 19 jaar) gestegen. Procentueel gezien is de omvang van deze leeftijdsgroep echter gedaald. In 2003 is ruim 26% van de Lelystadse bevolking jonger dan 20 jaar. Deze ontwikkelingen volgen de landelijke tendens.

Het aantal etnische minderheden in de Nederlandse samenleving bedraagt ongeveer 10%. Het landelijke beeld dat etnische minderheden vooral geconcentreerd zijn in de grotere steden is ook van toepassing op Lelystad; in Lelystad is bijna 25% van de inwoners van buitenlandse afkomst.

Landelijk is in de afgelopen decennia het opleidingsniveau behoorlijk gestegen. In vergelijking met de totale Nederlandse bevolking is in Lelystad vooral het aantal mensen met ten hoogste een algemeen vormende opleiding (MAVO/HAVO/VWO) beduidend groter (landelijk 16%, Lelystad 32%). Daarentegen is het aantal mensen met ten hoogste de basisschool of een Mbo-opleiding in Lelystad duidelijk kleiner (landelijk 46%, Lelystad 31%). Per saldo blijft het opleidingsniveau in Lelystad licht achter bij de landelijke cijfers.

De hoeveelheid vrije tijd die de Nederlandse bevolking ter beschikking heeft is afgenomen. Vooral personen onder de 50 jaar hebben het drukker gekregen.

Sportbeoefening

Sinds de jaren '70 is er sprake van een ontwikkeling die vaak wordt aangeduid als "versporting van de samenleving". Er is een ongekende belangstelling voor het beoefenen van sport en het aandeel sporters onder de Nederlandse bevolking is sterk gegroeid. Ook de passieve sportdeelname is enorm gestegen en er komen bijvoorbeeld steeds meer termen uit de sport terug in het normale spraakgebruik. Sinds het einde van de jaren '90 lijkt de groei in de sportdeelname echter af te zwakken. De georganiseerde sport (lidmaatschap sportverenigingen) zit zelfs in een terugval; er is een duidelijke trend naar individualisering en informalisering van sportbeoefening waarneembaar.

Ten opzichte van de landelijke cijfers is de sportbeoefening in Lelystad hoog. 66% van de inwoners van Lelystad (18 jaar en ouder) doet aan sport⁴, landelijk is dat 62%⁵. Diverse factoren zijn van invloed op de mate van sportbeoefening, er zijn dan ook verschillen in de sportdeelname van diverse groepen inwoners.

³ De RSO is, in opdracht van het ministerie van VWS, ontwikkeld door het W.J.H. Mulier Instituut en wordt in steeds meer gemeenten toegepast. Dit maakt een goede vergelijking van lokale en landelijke gegevens mogelijk.

⁴ Sportpeiling 2004 volgens de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO), Gemeente Lelystad

⁵ Landelijke peiling sportbeoefening 2002 volgens de RSO, NOC*NSF.

Het verschil tussen de sportdeelname van mannen en vrouwen is landelijk de afgelopen jaren kleiner geworden, maar ook in Lelystad sporten mannen nog altijd meer dan vrouwen (70% vs. 62%). Bovendien blijken mannen intensiever te sporten dan vrouwen.

Naast geslacht speelt ook leeftijd een belangrijke rol. Jongeren sporten over het algemeen meer dan ouderen. Landelijk is het aantal sportende ouderen in de afgelopen jaren wel sterk gestegen. In Lelystad blijft met name de sportdeelname van de categorie 65-70 jaar (42%) achter bij de sportdeelname van de andere leeftijdscategorieën.

Een hoger niveau van inkomen en opleiding zijn (positief) van invloed op sportdeelname. Ook naar etniciteit doen zich belangrijke verschillen voor in sportdeelname. In Lelystad is de sportdeelname van allochtonen net als in de rest van Nederland lager dan die van autochtonen (57% vs. 68%). Onder jongeren blijft vooral de sportdeelname van allochtone meisjes achter.

Het al dan niet hebben van een lichamelijke of geestelijke beperking of een chronische ziekte is tevens van invloed op de sportdeelname. Van de Lelystedelingen zonder een beperking sport 69%, van de Lelystedelingen met een beperking 57%.

De veelal afnemende hoeveelheid vrije tijd, afgezet tegen een toenemend vrijetijdsaanbod en grotere bestedingsmogelijkheden, plaatsen de deelname aan met name de traditionele (verenigings)sport onder druk. Individueel, ongeorganiseerd sporten, steeds vaker bij commerciële aanbieders, is echter sterk in opmars. Wel blijkt dat inkomen, opleiding en etniciteit in Lelystad een factor zijn als het gaat om het verband waarin wordt gesport. Autochtonen en mensen met een hogere opleiding en inkomen sporten meer in commercieel verband of in verenigingsverband, terwijl allochtonen en mensen met een lagere opleiding en lager inkomen meer ongebonden sporten of gebruik maken van het aanbod van bijvoorbeeld het sportwijkwerk.

Ondanks de afname van de vrije tijd lijkt het aantal vrijwilligers binnen sportverenigingen niet te zijn afgenomen. Wel blijkt het steeds moeilijker om functies in te vullen die een intensieve inzet op reguliere en regelmatige tijden vereisen.

2.4 Sportbeleid rijksoverheid

Het door de rijksoverheid gevoerde beleid ten aanzien van sport wordt onder meer verwoord in de in 2001 verschenen nota "Sport, bewegen en gezondheid" van het ministerie van VWS. Zoals de titel van deze nota aangeeft, wordt er vooral ingestoken op de gezondheidswaarde van sportbeoefening. "Sport en beweging zijn onontbeerlijk voor een goede gezondheid. Daarom wil de overheid meer mensen aan het sporten en bewegen krijgen."

Volgens het ministerie van VWS beweegt meer dan de helft van de Nederlandse bevolking vanuit gezondheidsoogpunt onvoldoende. In verband hiermee is eind 2003 de FLASH! campagne gestart. De hoofddoelstelling van deze campagne, gefinancierd door het ministerie van VWS, is mensen aan te zetten tot een meer actieve leefstijl.

De in 2003 door het kabinet aangekondigde bezuinigingen treffen ook de sportsector, en dan met name de sportbonden. Deze maatregelen kunnen een drempelverhogend effect hebben als het gaat om het lidmaatschap van sportverenigingen. NOC-NSF voorziet dat er in de toekomst hierdoor zo'n 250.000 mensen minder zullen sporten bij een sportvereniging. Tijdens de Olympische Spelen van 2004 in Athene heeft Clémence Ross, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, aangekondigd dat er voor de komende jaren geen nieuwe bezuinigingen op sport te verwachten zijn.

Ook indirect oefent het rijk invloed uit op de sportbeoefening en de sportinfrastructuur. Door de forse toename van wet- en regelgeving op allerlei gebied (arbo, alcohol, legionella, roken, brandveiligheid, enz.) wordt het steeds moeilijker voor verenigingen om vrijwilligers gemotiveerd te houden. Inmiddels besteedt een gemiddelde vrijwilliger tot een kwart van zijn tijd aan het opvolgen van overheidsregels.

2.5 Evaluatie gemeentelijk sportbeleid

In januari 2000 is de sportnota “Lelystad sportief en recreatief in perspectief” vastgesteld. Hiermee werd het tot dan toe gevoerde gefragmenteerde beleid samengevoegd en geformaliseerd in een systematisch kader van beleidsvoornemens.

In de nota “Lelystad sportief en recreatief in perspectief” werd als algemene beleidsdoelstelling geformuleerd:

De gemeente ziet het als haar taak om een zo groot mogelijk deel van de Lelystadse bevolking de mogelijkheid te bieden tegen aanvaardbare kosten actief aan sport en recreatie te doen, middels een ondersteunend en stimulerend beleid.

Voor de opbouw van de oude nota werd een aantal taakvelden afgebakend, die gezamenlijk het werkveld sportbeleid vormen:

- Fysieke sportinfrastructuur: accommodatie- en voorzieningenbeleid
- Verenigingsondersteuning en vrijwilligersbeleid
- Sportstimulering en doelgroepenbeleid
- Middelenbeleid (subsidie-instrumenten, tarieven, belastingen)
- Topsportbeleid

Ten aanzien van elk van deze taakvelden is een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd. Deze beleidsuitgangspunten zijn de basis geweest waarop het sportbeleid in de afgelopen jaren is gevoerd. Om na te gaan in hoeverre die uitgangspunten zijn verwezenlijkt en of ze in het licht van de huidige omstandigheden nog actueel zijn, zal hierna een korte evaluatie van het gevoerde beleid plaatsvinden:

Fysieke sportinfrastructuur

De beleidsuitgangspunten die ten aanzien van dit taakveld werden geformuleerd, hebben betrekking op het kwantitatief en kwalitatief afstemmen van het aanbod van sportvoorzieningen op de behoefte van de Lelystadse bevolking.

Uit een in 2002 uitgevoerd accommodatieonderzoek blijkt dat het huidige aanbod over het algemeen goed is afgestemd op de behoefte. In de toekomst zal er, als gevolg van de verwachte groei van Lelystad naar 80.000 inwoners⁶, behoefte ontstaan aan uitbreiding van het aanbod van verschillende voorzieningen. Alleen op het gebied van zwemwater was er in 2002 al sprake van een capaciteitstekort. Naar aanleiding daarvan zijn reeds stappen gezet om te komen tot de realisatie van een uitbreiding van de zwemwatercapaciteit.

Veel verenigingsaccommodaties zijn in het verleden geprivatiseerd. Gebleken is dat veel verenigingen moeite hebben de lasten die een eigen accommodatie met zich mee brengt te dragen. Een inventarisatie heeft aangetoond dat het met de technische staat van veel geprivatiseerde verenigingsaccommodaties niet best gesteld is. Aan de wettelijke eisen op het gebied van brandveiligheid voldoen de meeste accommodaties nog niet. De verwachting

⁶ Doelstelling in 2002; inmiddels is de doelstelling dat Lelystad zal doorgroeien naar 90.000 of meer inwoners.

is dat verschillende verenigingen de noodzakelijke investeringen niet op eigen kracht kunnen dragen. Ten aanzien hiervan is een beleidslijn vastgesteld waarbij die voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het beoefenen van de sport door N.V. Sportbedrijf Lelystad worden overgenomen van de vereniging en, na renovatie, tegen een sociaal maatschappelijk aanvaardbaar tarief aan de vereniging ter beschikking worden gesteld.

Verenigingsondersteuning en vrijwilligersbeleid

Ten aanzien van dit taakveld werden beleidsvoornemens geformuleerd die betrekking hebben op het streven naar slechts één (of enkele) sterke vereniging(en) per tak van sport en het versterken van het ondersteuningsaanbod voor sportverenigingen.

In 2002 is een sportverenigingsconsulent aangesteld, die bestuurders van sportverenigingen ondersteunt en adviseert. De ondersteuningstrajecten worden veelal uitgevoerd in samenwerking met de Sportservice Flevoland. Via de breedtesportimpuls zijn er ook mogelijkheden gecreëerd om sportverenigingen specialistische professionele ondersteuning aan te bieden. Tegelijkertijd is echter gebleken dat de complexiteit van het besturen van een sportvereniging steeds groter is geworden en de behoefte aan ondersteuning en professionalisering sterk is toegenomen.

Sportstimulering en doelgroepenbeleid

De beleidsvoornemens die in de oude sportnota met betrekking tot dit taakveld werden geformuleerd betreffen het uitbreiden van de sportstimuleringsactiviteiten. Daarbij is sport (het in beweging krijgen van mensen) in de eerste plaats een doel op zich, maar daarnaast ook een middel om de sociale cohesie te bevorderen.

Begin 2002 zijn de coördinerende en uitvoerende taken op het gebied van sportstimulering uitbesteed aan N.V. Sportbedrijf Lelystad. Sindsdien is het sportwijkenwerk in het kader van de breedtesportimpuls uitgebreid naar meer wijken in Lelystad. Ook zijn er specifieke (stedelijke) activiteiten georganiseerd, gericht op bepaalde doelgroepen zoals jeugd, allochtonen en ouderen.

Middelenbeleid

Met betrekking tot het middelenbeleid (subsidies, tarieven, enz.) stond er in de oude nota één beleidsvoornemen geformuleerd: het bestaande beleid dient te worden gecontinueerd en op termijn te worden geëvalueerd. Doel van het beleid is het bevorderen van het zelfstandig functioneren van sportverenigingen.

Met name als gevolg van de werkzaamheden van de sportverenigingconsulent doen nu veel meer sportverenigingen een beroep op de verschillende subsidies. Waar subsidiebudgetten in het verleden regelmatig niet volledig werden benut, gebeurt dat nu wel.

Een herziening (procedureel, niet inhoudelijk) van de subsidieregeling sport vindt op dit moment plaats.

Topsportbeleid

De in de oude nota geformuleerde beleidsvoornemens op het gebied van topsport hadden vooral betrekking op het binnenhalen van topsportevenementen en het beschikbaar stellen van trainingsfaciliteiten voor Lelystadse topsporters.

Er zijn in de afgelopen jaren enkele topsportevenementen georganiseerd in Lelystad; daarnaast zijn er trainingsfaciliteiten ter beschikking gesteld aan Lelystadse topzwemmers en talenten.

Algemeen

In de uitvoering van de diverse maatregelen in het kader van het gemeentelijke sportbeleid is er tot nu toe slechts in beperkte mate sprake van gemeenschappelijke doelstellingen. De

doelstellingen voor de diverse taakvelden sluiten niet altijd op elkaar aan en versterken elkaar niet.

Door het ontbreken van gemeenschappelijke doelstellingen is er ook geen aanleiding voor gerichte samenwerking tussen de diverse actoren in de Lelystadse sport. Activiteiten zijn daardoor weinig op elkaar afgestemd.

2.6 De context in relatie tot het nieuwe sportbeleid

Uit de beschrijving van de context komt naar voren dat het nieuwe gemeentelijke sportbeleid vooral in moet spelen op:

- De behoefte aan het realiseren en in stand houden van een volwaardig voorzieningenniveau;
- De veranderende sportdeelname (in Lelystad over het algemeen op een hoger niveau dan gemiddeld, maar met verschillen tussen diverse bevolkingsgroepen);
- Het verslechterende toekomstperspectief voor de bestaande verenigingsstructuur;
- De nadruk op de gezondheidswaarde van sportbeoefening, die mede tot uiting komt in het rijksbeleid op het gebied van sport;
- Het versterken van de samenhang in zowel beleid als de uitvoering van diverse activiteiten op het gebied van sport;
- Bezuinigingen op sport op landelijk niveau;
- Toegankelijkheid van de sport.

In de volgende hoofdstukken wordt, rekening houdend met deze factoren uit de context, het gemeentelijk beleid op het gebied van sport uiteengezet.

3 Visie op sport

3.1 Inleiding

Bij het formuleren van beleid is een visie het uitgangspunt. Een visie maakt duidelijk wat we willen bereiken en geeft zo de koers voor de toekomst aan. Beleidskaders en -maatregelen worden hierop afgestemd.

In de uitvoering van de maatregelen die moeten bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het sportbeleid, is de gemeente Lelystad voor het grootste gedeelte afhankelijk van partijen in "het veld". Daarom hecht de gemeente er waarde aan om een breed gedragen, gemeenschappelijke visie op sport te hanteren. Een gemeenschappelijke visie is te vertalen in gemeenschappelijke doelstellingen, waardoor er meer samenhang in het sportbeleid tot stand kan worden gebracht.

Op 1 december 2003 heeft de startconferentie "visie op sport" plaatsgevonden. Tijdens deze startconferentie is met de partijen die betrokken zijn bij de sport in Lelystad gediscussieerd over een gemeenschappelijke Lelystadse visie op sport (zie bijlage 1).

3.2 Visie op sport

Uit de tijdens de startconferentie gevoerde discussie komt een aantal elementen voor een visie op sport naar voren:

- Er moet een volwaardig aanbod van sportvoorzieningen zijn (kwantitatief en kwalitatief)
- Sport is niet alleen een doel op zich, maar ook een middel om andere maatschappelijke doelstellingen te realiseren
- Sport moet toegankelijk zijn / blijven voor zoveel mogelijk mensen
- Stimulering van de sportdeelname is nodig
- Sportverenigingen blijven een wezenlijk onderdeel van de sportinfrastructuur, als ze in staat worden gesteld zich aan te passen aan de veranderende maatschappij
- Sport levert een positieve bijdrage aan de samenleving

Als deze elementen worden gelegd naast de ontwikkelingen zoals die in de beschrijving van de context (hoofdstuk 2) zijn weergegeven, dan zijn er drie hoofdlijnen te onderscheiden waarop de ambities voor het gemeentelijke sportbeleid zich zullen richten:

- De sportdeelname in Lelystad is hoog, maar er zijn verschillen tussen diverse bevolkingsgroepen. Bovendien is de intensiteit en frequentie waarmee wordt gesport vanuit gezondheidsoogpunt veelal niet voldoende.
- Sport is een middel om sociaal maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Sociale samenhang, participatie en integratie kunnen mede tot stand worden gebracht door sportbeoefening. In het nastreven van deze doelen wordt veelal extra aandacht besteed aan juist die delen van de bevolking waarvan de sportdeelname achterblijft bij het gemiddelde.
- Om sportbeoefening mogelijk te maken, moet aan diverse randvoorwaarden worden voldaan. Het gaat dan met name om een volwaardig, toegankelijk en samenhangend aanbod van sportaccommodaties, sportstimuleringsactiviteiten en sportaanbieders.

De Lelystadse visie op sport is dan ook als volgt geformuleerd:

In Lelystad is er sprake van een volwaardig, samenhangend en toegankelijk aanbod van sportstimuleringsactiviteiten, sportaanbieders en sportaccommodaties. Als gevolg hiervan is en blijft de sportdeelname van alle bevolkingsgroepen hoog en worden de positieve aspecten van sport (als doel op zich en als middel tot het bereiken van gezondheids- en maatschappelijke doelstellingen) optimaal benut.

De hoofddoelstelling van het gemeentelijk sportbeleid voor de jaren 2005 – 2008 is het creëren en in stand houden van een volwaardig, samenhangend en toegankelijk aanbod van sportstimuleringsactiviteiten, sportaanbieders en sportaccommodaties.

3.3 Hoofddoelstellingen per programma

Het Lelystadse sportbeleid bestaat uit verschillende onderdelen (programma's), die direct of indirect een bijdrage leveren aan het realiseren van de hoofddoelstelling van het sportbeleid.

Sportstimulering is een belangrijk onderdeel van het sportaanbod en oefent een directe invloed uit op de sportdeelname: het gericht aanbieden van activiteiten die mensen aanzetten tot bewegen.

Ook goed georganiseerde **sportverenigingen** zijn een wezenlijk onderdeel van het sportaanbod: ze spelen een grote rol in het mogelijk maken van sportbeoefening als ze een gedifferentieerd en kwalitatief goed aanbod verzorgen.

Voldoende en goede **sportaccommodaties** zijn een basisvoorwaarde als het gaat om sportbeoefening.

Een indirecte invloed gaat uit van **topsport**. De positieve uitstraling van topsportevenementen en -prestaties heeft een stimulerend effect op de sportdeelname, daarnaast levert topsport een positieve bijdrage aan de identiteit en het imago van Lelystad. Omdat **Sportbedrijf Lelystad** op verschillende onderdelen een belangrijke rol speelt in de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid, wordt apart stilgestaan bij de positie van en de samenwerking met het Sportbedrijf.

Tenslotte kunnen de effecten van het sportbeleid in kaart worden gebracht door het ontwikkelen en uitvoeren van een **sportmonitor**.

Hoewel er sprake is van een onderverdeling in programma's, wordt er op drie niveaus samenhang in het sportbeleid gecreëerd:

- Samenhang binnen de programma's: Een beleidskader per programma dat leidt tot afstemming en samenhang in het bereiken van de doelstelling voor het programma.
- Samenhang tussen de programma's: Het realiseren van de doelstelling voor een programma levert een positieve bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen voor andere programma's.
- Samenhang tussen de programma's en de hoofddoelstelling van het Lelystadse sportbeleid: Het realiseren van de doelstellingen voor de programma's levert direct of indirect een bijdrage aan het creëren en in stand houden van een volwaardig, samenhangend en toegankelijk aanbod van sportstimuleringsactiviteiten, sportaanbieders en sportaccommodaties.

Naast samenhang in het sportbeleid, dient er ook samenhang tot stand te worden gebracht tussen het sportbeleid en andere beleidsterreinen. In de uitwerking van de programma's wordt dan ook het verband duidelijk met bijvoorbeeld de beleidsterreinen onderwijs, integratie, jeugd, ouderen, gehandicapten, vrijwilligers, enz.

Met de visie op sport als uitgangspunt, is voor elk van de programma's van het sportbeleid een hoofddoelstelling geformuleerd:

Sportstimulering

De sportdeelname van de inwoners van Lelystad ligt boven het landelijke gemiddelde (zie paragraaf 2.3). Wel zijn er bepaalde groepen inwoners waarvan de sportdeelname aanzienlijk lager ligt dan het Lelystads gemiddelde (bijvoorbeeld ouderen, allochtonen), of waarvoor het belang van sportbeoefening heel groot is (bijvoorbeeld jeugd). Bovendien wordt er niet door alle sportende Lelystedelingen vanuit gezondheidsoogpunt intensief genoeg bewogen. Om er voor te zorgen dat de positieve aspecten van sport door zoveel mogelijk inwoners kunnen worden ervaren en de samenleving zoveel mogelijk van de effecten ervan kan profiteren, worden er in Lelystad activiteiten georganiseerd om de sportdeelname te stimuleren.

De hoofddoelstelling voor het programma "sportstimulering" luidt:

Het beter benutten van de positieve aspecten van sport door de sportdeelname te stimuleren, waarbij extra aandacht wordt besteed aan die doelgroepen waarvan de sportdeelname achterblijft of waarvoor het belang van sportbeoefening groot is.

Sportverenigingen

De ongeveer 70 sportverenigingen zijn een belangrijk onderdeel van het sportaanbod in Lelystad. Sportverenigingen bieden niet alleen de mogelijkheid om een sport te beoefenen, maar vervullen ook een belangrijke sociale functie. Ze zijn een platform voor binding en ontmoeting. En doordat het meeste werk binnen een sportvereniging vrijwillig wordt uitgevoerd, kunnen de kosten van het lidmaatschap relatief laag blijven.

Door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen zijn de besturen van sportverenigingen de laatste jaren echter steeds meer bezig met allerlei zaken die niet direct met hun sport te maken hebben en steeds minder met de sport zelf. Steeds vaker vragen die "randverschijnselen" ook een bepaalde mate van kennis en professionaliteit, die lang niet altijd bij het vrijwillige kader van sportverenigingen aanwezig is. Bovendien brengen deze zaken vaak aanzienlijke kosten met zich mee, waardoor steeds meer sportverenigingen er financieel niet al te sterk voor staan. En daar waar het besturen van een sportvereniging steeds lastiger wordt, wordt het tegelijkertijd steeds moeilijker om voldoende vrijwilligers voor het invullen van kaderfuncties te vinden. Het sportgedrag wordt individualistisch en consumptief en de bereidheid om iets voor de vereniging te doen neemt af, zeker waar het gaat om langdurige taken.

De hoofddoelstelling voor het programma "sportverenigingen" luidt dan ook:

Het creëren van voorwaarden waarbinnen sportverenigingen goed en zelfstandig kunnen functioneren, zodat ze ook in de toekomst een wezenlijk onderdeel van het Lelystadse sportaanbod uit blijven maken en toegankelijk blijven voor alle Lelystedelingen.

Sportaccommodaties

Voor het beoefenen van sport in georganiseerd of ongeorganiseerd verband zijn accommodaties onmisbaar. Een ruim aanbod van aantrekkelijke sportaccommodaties heeft bovendien een stimulerende invloed op de sportdeelname.

De meeste sportaccommodaties in Lelystad zijn eigendom van Sportbedrijf Lelystad; sommige verenigingen hebben (een deel van) hun accommodatie zelf in eigendom. Het Sportbedrijf is verantwoordelijk voor de ingebruikgeving van de accommodaties, waarbij niet kostendekkende tarieven worden gehanteerd om het gebruik van de accommodaties laagdrempelig te houden.

De gemeente vervult een regierol en werkt samen met het Sportbedrijf en de sportverenigingen om het aanbod van sportaccommodaties af te stemmen op de vraag van de Lelystadse bevolking.

De hoofddoelstelling voor het programma “sportaccommodaties” luidt:

Zorg dragen voor een volwaardig aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties, zwembaden en andere sportvoorzieningen, dat kwantitatief en kwalitatief is afgestemd op de behoefte van de Lelystadse bevolking.

Topsport

Aan topsport is in het Lelystadse sportbeleid tot nu toe weinig aandacht besteed. Breedtesport wordt als basis van de sportbeoefening beschouwd en daar ligt dan ook de prioriteit. Ook topsport kan echter positieve effecten hebben op de Lelystadse samenleving, die kunnen worden bereikt zonder dat daar een grote gemeentelijke investering voor benodigd is.

Topsport kan een bindende factor zijn in de Lelystadse samenleving. Topsporters als Thijs van Valkengoed en Chiel Warners en voormalig topsporters als Aron Winter brengen Lelystad op een aansprekende manier voor het voetlicht en maken Lelystedelingen trots op het feit dat ze zich “een plaatsgenoot van” kunnen noemen. Zo leveren ze een bijdrage aan de identiteit en het imago van Lelystad. Daarnaast heeft topsport een positieve uitstraling op breedtesport. Toonaangevende topsportprestaties hebben een stimulerende werking op sportdeelname van de jeugd en topsportidolen vervullen een voorbeeldfunctie voor jonge sporters. Aansprekende topsportevenementen hebben zowel een positieve invloed op het imago van Lelystad als een stimulerende werking op de sportdeelname. Topsport is dus geen doel op zich, maar levert een bijdrage aan de identiteit en het imago van Lelystad en aan het vergroten van de sportdeelname van de Lelystadse bevolking.

Voor het programma “topsport” is de hoofddoelstelling dan ook:

Topsport maakt op beperkte schaal onderdeel uit van het Lelystads sportbeleid, zodat de stimulerende effecten van topsportprestaties en -evenementen voor de breedtesport worden benut en er een bijdrage wordt geleverd aan het imago en de identiteit van Lelystad.

Sportbedrijf Lelystad

Sportbedrijf Lelystad is de belangrijkste uitvoerende partij op het gebied van sportaccommodaties en sportstimulering. In een dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd welke “maatschappelijk relevante producten en diensten” het Sportbedrijf in opdracht van de gemeente Lelystad dient te leveren. Het uitgangspunt daarbij is dat de werkzaamheden van het Sportbedrijf dienen bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen van het Lelystadse sportbeleid.

De hoofddoelstelling voor het programma “Sportbedrijf Lelystad” is:

Voorwaarden scheppen waarbinnen Sportbedrijf Lelystad op zo efficiënt en effectief mogelijke wijze een optimale bijdrage kan leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het Lelystadse sportbeleid.

Monitoring sportbeleid

Bij het formuleren van sportbeleid is het belangrijk dat het beleid wordt afgestemd op de specifieke situatie in Lelystad. Daarvoor is het noodzakelijk dat er informatie beschikbaar is over omgevingsvariabelen die van invloed kunnen zijn op sportbeoefening. Daarnaast is het zinvol om inzicht te verkrijgen in de mate waarin het sportbeleid ook daadwerkelijk succesvol is. Daartoe moeten de doelstellingen van het beleid worden vertaald in meetbare variabelen, zodat de effecten van de genomen maatregelen kunnen worden gemeten.

Tenslotte is beleid niet een statisch gegeven, maar moet het dusdanig flexibel zijn dat er tussentijds kan worden ingespeeld op veranderende omstandigheden of afwijkende effecten.

Voor het programma “monitoring sportbeleid” is de hoofddoelstelling:

Inzicht verkrijgen in de omgeving van het Lelystadse sportbeleid en de effecten van het beleid, om zo tot een optimale inhoud, evaluatie en bijsturing van het sportbeleid te komen.

De volgende hoofdstukken beschrijven de verdere uitwerking van de programma’s, waarbij beleidskaders en concrete maatregelen worden geformuleerd.

4 Beleid per programma: Sportstimulering

4.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is, op basis van de visie op sport, de volgende hoofddoelstelling voor het programma “sportstimulering” geformuleerd:

Het beter benutten van de positieve aspecten van sport door de sportdeelname te stimuleren, waarbij extra aandacht wordt besteed aan die doelgroepen waarvan de sportdeelname achterblijft of waarvoor het belang van sportbeoefening groot is.

Na een beschrijving van de huidige situatie op het gebied van sportstimulering, worden de beleidskaders en maatregelen voor de komende jaren beschreven.

4.2 Huidige situatie

Resultaten sportpeiling 2004

Uit de sportpeiling blijkt dat 66% van de inwoners van Lelystad aan sport doet. Dit percentage is iets hoger dan de gemiddelde sportdeelname in Nederland. In algemene zin zijn Lelystedelingen dus sportief. Er zijn echter diverse groepen waarvan de sportdeelname achterblijft. Zoals in hoofdstuk 2 (Context) is beschreven geldt dit voor vrouwen, ouderen, allochtonen, mensen met een lagere opleiding, mensen met een lager inkomen en mensen met een beperking.

In de beschrijving van de context van het sportbeleid in hoofdstuk 2 is ook aangegeven dat er, vanuit gezondheidsoogpunt, reden tot zorg is om de mate waarin er in Nederland wordt bewogen. Ook uit de sportpeiling blijkt dat, hoewel de sportdeelname in Lelystad relatief hoog is, een groot deel van de sporters slechts onregelmatig⁷ sport. Uit een vraag naar het zelfbeeld van de sporters komt ook naar voren dat slechts 19% zichzelf als een sporter ziet.

Van de Lelystadse jongeren tussen 12 en 23 jaar sport 81%. Dit percentage komt overeen met landelijke cijfers. Maar ook van de jongeren, waarvoor het belang van sportbeoefening hoog is, sport een belangrijk deel dus helemaal niet (13%), slechts incidenteel⁸ (6%), of onregelmatig (26%). Van de Lelystadse jongeren ziet 39% zichzelf als een sporter.

Sportbedrijf Lelystad

In 2002 zijn alle coördinerende en uitvoerende taken op het gebied van sportstimulering overgedragen aan Sportbedrijf Lelystad. Door het Sportbedrijf worden diverse activiteiten aangeboden. Belangrijkste pijler is het sportwijkwerk dat bestaat uit het organiseren van diverse sport- en spelactiviteiten, op verschillende locaties in de wijk, door een sportwijkwerker. Hierbij wordt incidenteel samengewerkt met andere partijen als de wijkposten, de buurthuizen, jongerenstichting 3D, etc. Daarnaast verzorgt Sportbedrijf Lelystad diverse stedelijke stimuleringsactiviteiten, veelal gericht op bepaalde doelgroepen. Ook hierbij vindt soms samenwerking plaats, met bijvoorbeeld Sportservice Flevoland. In het kader van de ontwikkeling van de brede school in de Bos- en Waterwijk wordt het buitenschoolse sportaanbod door Sportbedrijf Lelystad verzorgd.

Andere aanbieders

Daarnaast zijn er diverse andere partijen die stimuleringsactiviteiten aanbieden. Zo organiseert de vakgroep bewegingsonderwijs van de gemeente de “Club Extra” voor

⁷ Onregelmatig sporten: 12 tot 59 keer per jaar.

⁸ Incidenteel sporten: 1 tot 11 keer per jaar.

kinderen met een bewegingsachterstand. Veel Lelystadse sportverenigingen participeren in het scholiersport project van Sportbedrijf Lelystad, waardoor jaarlijks zo'n 1500 leerlingen uit de groepen 3 tot en met 8 van het basisonderwijs en de klassen 1 tot en met 3 van het voortgezet onderwijs kennis kunnen maken met een sport in verenigingsverband. Ook zijn er diverse sportverenigingen die jaarlijks een schoolsporttoernooi organiseren. Enkele verenigingen hebben een speciale G-afdeling voor hun sport opgericht, om ook gehandicapten de gelegenheid te geven de betreffende sport te beoefenen.

Subsidies

Voor sportevenementen met een open karakter, die de bedoeling hebben inwoners van Lelystad (niet lid van de organiserende vereniging zijnde) de gelegenheid te bieden een sport te beoefenen, kan een evenementensubsidie worden verleend in het kader van de subsidieregeling sport. Daarnaast kan voor alle subsidies waar verenigingen op grond van de subsidieregeling sport voor in aanmerking kunnen komen (zie hoofdstuk 5 Sportverenigingen), een hoger subsidiepercentage worden gehanteerd als het gaat om de kosten van sportbeoefening door gehandicapten.

Breedtesportimpuls

Van 2002 tot en met 2004 heeft de gemeente Lelystad gebruik gemaakt van de door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in het leven geroepen breedtesportimpuls. Deze regeling bestond uit een financiële bijdrage van het rijk die maximaal even hoog was als het budget dat de gemeente zelf ter beschikking stelde voor de breedtesport. In Lelystad is de breedtesportimpuls ingezet voor het intensiveren van het aanbod van sportstimuleringsactiviteiten en het opzetten van verenigingsondersteuning.

Cruyff Court – Aron Winter Veld

In 2003 heeft de gemeente Lelystad in het kader van het afscheid van Aron Winter als profvoetballer, een zgn. Cruyff Court aangeboden gekregen van de Johan Cruyff Foundation. Dit Cruyff Court, genaamd het Aron Winter Veld, is gerealiseerd in de Atolwijk en bestaat uit een rubber ingestrooid kunstgrasveld dat geschikt is voor het door Johan Cruyff ontwikkelde "6 tegen 6" straatvoetbal. In een overeenkomst met de Cruyff Foundation, die voor tenminste drie jaar is aangegaan, verplicht de gemeente zich jaarlijks een 6 tegen 6 schoolstraatvoetbal toernooi en een jeugd G-voetbal toernooi te organiseren. De Cruyff Foundation verleent daarbij ondersteuning.

Stimuleringsregeling zwemvaardigheid

Sinds 2002 maakt de gemeente Lelystad gebruik van de door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen geïntroduceerde stimuleringsregeling zwemvaardigheid. De doelstelling van deze stimuleringsregeling is het verbeteren van de zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen ter minimalisering van de kans op verdrinking. Uit een nulmeting is gebleken dat in Lelystad 9% van de kinderen aan het eind van groep 8 nog geen zwemdiploma heeft. De maatregelen die hiertoe in Lelystad zijn genomen hebben vooral betrekking op verbetering van de kwaliteit van het schoolzwemmen en voorlichting over het belang van zwemvaardigheid. De regeling eindigt per 31 december 2004.

Samenhang

In het huidige sportstimuleringsaanbod ontbreekt het regelmatig aan samenhang. De activiteiten van de diverse aanbieders zijn soms aanvullend, soms overlappend en er is niet altijd goede afstemming ten aanzien van de doelstellingen voor de diverse doelgroepen. Ook is er nog te weinig sprake van samenwerking tussen partijen, vooral waar het gaat om structurele inbedding van de sportbeoefening (bijvoorbeeld doorstroom richting sportverenigingen).

4.3 Beleid 2005-2008

Zoals in de inleiding van de sportnota (hoofdstuk 1) is aangegeven, is het uitgangspunt voor deze sportnota een heroverweging van de huidige inzet van de diverse budgetten binnen het sportbeleid. Voor de beleidskaders en maatregelen die in deze paragraaf worden beschreven, wordt de dekking binnen het huidige sportbudget gevonden (zie ook hoofdstuk 10 Financiële consequenties). Als op basis van de analyse van de huidige situatie en de hoofdlijnen van het sportbeleid toch beleidskaders of maatregelen noodzakelijk blijken waarvoor geen dekking binnen de huidige budgetten kan worden gevonden, wordt dit expliciet vermeld.

Aan het eind van de paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen samengevat in een tabel, waarin ook wordt weergegeven welke effecten worden beoogd, wat de planning is en welke partijen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.

Ketenregie sportstimulering doelgroepen

De sportdeelname in Lelystad is hoog, maar zoals in de vorige paragraaf is beschreven zijn er verschillen tussen diverse bevolkingsgroepen. Bovendien is de intensiteit en frequentie waarmee wordt gesport vanuit gezondheidsoogpunt veelal niet voldoende.

Daarnaast is sport een middel om sociaal maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Sociale samenhang, participatie en integratie kunnen mede tot stand worden gebracht door sportbeoefening. In het nastreven van deze doelen wordt veelal extra aandacht besteed aan juist die delen van de bevolking waarvan de sportdeelname achterblijft bij het gemiddelde.

Dit zijn twee van de hoofdlijnen van het gemeentelijke sportbeleid voor de komende jaren (zie ook hoofdstuk 3 Visie op sport). In het licht van deze hoofdlijnen is het programma sportstimulering een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke sportbeleid. Zo kan sportstimulering worden ingezet om de sportdeelname van specifieke bevolkingsgroepen te verhogen om zo de verschillen tussen diverse bevolkingsgroepen te verkleinen en / of om een grotere bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van sociaal maatschappelijke doelstellingen voor juist die bevolkingsgroepen. Daarnaast kan sportstimulering worden ingezet om de frequentie en de intensiteit van de sportbeoefening in algemene zin te verhogen.

Mede op basis van de resultaten van de sportpeiling 2004 wordt duidelijk dat met name de volgende groepen aandacht behoeven:

- **Jeugd / jongeren:** De sportdeelname van deze groep is hoog. Het belang van sportbeoefening op jonge leeftijd is echter groot en er is sprake van zorgelijke ontwikkelingen. Zo is het aantal kinderen met overgewicht groeiende. Het sportgedrag op deze leeftijd is veelal bepalend voor het sportgedrag op volwassen leeftijd. Bij het verlaten van de middelbare school gaan jongeren minder intensief (en minder in georganiseerd verband) sporten.
- **Mensen met een beperking:** Door beperkingen als gevolg van een handicap of chronische ziekte is de sportdeelname laag. Sportbeoefening in aangepaste vorm is in veel gevallen echter wel mogelijk en ook belangrijk, vanwege het gezondheidsaspect. Ook kan sport een bijdrage leveren aan de integratie en participatie van deze doelgroep.
- **Ouderen (55+):** De sportdeelname op deze leeftijd neemt de laatste jaren toe, maar blijft nog achter bij andere leeftijdscategorieën. Als gevolg van de vergrijzing is dit een steeds groter wordende bevolkingsgroep, waarvoor sportdeelname met name een gezondheidsbelang heeft. Daarnaast kan sport ook een bijdrage leveren aan de participatie van deze doelgroep.
- **Allochtonen:** De sportdeelname van allochtonen blijft achter bij het gemiddelde. Dit geldt vooral voor allochtone vrouwen en meisjes. Ook sporten allochtonen minder frequent dan

autochtonen. Sport kan een bijdrage leveren aan de participatie en integratie van deze doelgroep.

- Mensen met een lagere opleiding en een lager inkomen. De sportdeelname blijft achter en er wordt minder in commercieel of verenigingsverband gesport.

Er zal, samen met Sportbedrijf Lelystad en andere betrokken partijen, een sportstimuleringsprogramma worden uitgewerkt dat zoveel mogelijk aansluit op de diverse doelgroepen. Op basis van de resultaten van de sportpeiling zullen de doelstellingen ten aanzien van de sportdeelname van de diverse doelgroepen worden vastgesteld. Vervolgens zal een stimuleringsaanbod worden samengesteld waarmee, voor zover dat binnen de beschikbare middelen mogelijk is, die doelstellingen kunnen worden behaald.

Gemeenschappelijke doelstellingen moeten leiden tot meer samenhang en afstemming tussen de bij sportstimulering betrokken partijen. Een instrument dat in toenemende mate wordt ingezet om samenhang en afstemming tot stand te brengen is “ketenregie”. Ketenregie wordt wel gedefinieerd als:

“het organiseren en ontwikkelen van (betere) dienstverlening zoals ervaren door de cliënt, door de (potentiële) ketenpartners te verleiden tot betere afstemming van hun activiteiten”⁹.

Ketenpartners in een sportstimuleringsprogramma kunnen bijvoorbeeld zijn het onderwijs, de gezondheidszorg, het sociaal cultureel werk, sportverenigingen, Sportbedrijf Lelystad, doelgroeporganisaties, enz. In het ontwikkelen van een sportstimuleringsprogramma zal de gemeente gericht experimenteren met het ontwikkelen van ketenregie, om zo een beter afgestemd en samenhangend aanbod van sportstimuleringsactiviteiten tot stand te brengen.

Uit welke elementen het stimuleringsaanbod kan bestaan wordt in de volgende alinea's beschreven.

Sportwijkwerk

Op dit moment is het sportwijkwerk niet in alle wijken van Lelystad actief. Bovendien blijkt in de wijken waar het sportwijkwerk wel wordt aangeboden dat de vraag groter is dan het aanbod. Ook vanuit de diverse herstructureringstrajecten die in delen van Lelystad plaatsvinden is vraag ontstaan naar uitbreiding van het sportwijkwerk. Op basis van incidentele financiering kan hierin door Sportbedrijf Lelystad tijdelijk worden voorzien. De al in de vorige sportnota geformuleerde ambitie van de gemeente is echter het sportwijkwerk structureel te intensiveren en uit te breiden naar alle wijken van Lelystad.

Voor de komende jaren wordt echter uitgegaan van handhaving van het sportwijkwerk op het huidige niveau. Daarbij wordt gestreefd naar het structureel maken van de nu nog incidentele financiering van een deel van het sportwijkwerk. Er is in het huidige budget geen dekking voor het uitbreiden van het sportwijkwerk naar alle wijken van Lelystad. Uitbreiding is slechts mogelijk als daar vanuit herstructurerings- of wijkverbeteringsplannen middelen voor beschikbaar komen.

Het sportwijkwerk zal met name worden ingezet om die doelgroepen te bereiken die weinig gebruik maken van het reguliere sportaanbod van sportverenigingen en commerciële aanbieders.

Subsidies

De subsidiemogelijkheid voor sportevenementen met een open karakter wordt gecontinueerd.

⁹ “Ruimte voor regie – handreiking voor ketenregie in het openbaar bestuur” Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2003

Ook het hogere percentage voor subsidies die betrekking hebben op sportbeoefening door gehandicapten wordt gehandhaafd. Daarbij kan het gaan om subsidies voor bijvoorbeeld investeringen in de accommodatie, voor evenementen met gehandicapte deelnemers of voor het inschakelen van gediplomeerde begeleiders (zie ook hoofdstuk 5 Sportverenigingen).

Hierbij wordt uitgegaan van de huidige omvang van de subsidiebudgetten.

Breedtesportimpuls

Hoewel de breedtesportimpuls per 31 december 2004 is beëindigd, worden diverse succesvolle activiteiten die in het kader van de breedtesportimpuls zijn gestart of geïntensiveerd, per 1 januari 2005 gecontinueerd. In de voorjaarsnota 2004 zijn middelen vrijgemaakt voor het in stand houden van onder andere de uitbreiding van het sportwijkwerk, de Club Extra, het scholiersport project en de "sportcontainer on tour".

Cruyff Court – Aron Winter Veld

Er wordt gestreefd naar het verlengen van de overeenkomst met de Johan Cruyff Foundation na 2006. Het aanbod van de in samenwerking met de Cruyff Foundation georganiseerde sportstimuleringsactiviteiten wordt in stand gehouden.

Stimuleringsregeling zwemvaardigheid

Hoewel de stimuleringsregeling zwemvaardigheid eindigt per 31 december 2004, zal het effect van veel van de getroffen maatregelen langer voortduren en kunnen de ontwikkelde instrumenten langer worden gebruikt. De inzet van de ontwikkelde instrumenten zal zoveel mogelijk zal worden gecontinueerd en er zal informatie worden verzameld over de effecten ervan. Verwacht wordt dat, als gevolg van de getroffen maatregelen, het percentage kinderen dat aan het eind van groep 8 geen zwemdiploma heeft zal worden teruggebracht tot ongeveer 5%.

Slechts indien zich nieuwe financieringsmogelijkheden vanuit het Rijk aandienen, zullen de maatregelen worden versterkt en geïntensiveerd om zo het percentage nog verder terug te dringen. Hierbij wordt wel nadrukkelijk rekening gehouden met de ontwikkelingen rond de uitbreiding van de zwemwatercapaciteit, in die zin dat er niet meer vraag dient te worden gecreëerd dan waar op basis van de huidige zwemwatercapaciteit in kan worden voorzien.

Buurt, onderwijs, sportvereniging

Bij het tot stand brengen van een sportstimuleringsprogramma is samenhang en samenwerking van groot belang. De diverse initiatieven van de diverse aanbieders kunnen elkaar versterken als er zoveel mogelijk wordt uitgegaan van dezelfde doelstellingen en er in de uitvoering sprake is van afstemming en samenwerking.

De rijksoverheid heeft medio 2004 de BOS-regeling geïntroduceerd als opvolger van de breedtesportimpuls. Deze regeling is bedoeld als stimulans voor initiatieven waarbij sportaanbod tot stand wordt gebracht binnen de "driehoek" Buurt, Onderwijs en Sportvereniging (BOS). Samenwerking binnen de BOS driehoek kan bijvoorbeeld bestaan uit sportwijkwerkers die het sportaanbod voor een brede school verzorgen, sportverenigingen die in samenwerking met het sportwijkwerk een clinic in hun sport organiseren, of gymlessen op school die worden ingevuld door een trainer van een sportvereniging.

Grote voordelen van sportaanbod dat binnen de BOS driehoek tot stand komt, zijn de betere mogelijkheden tot aansluiting bij de leefwereld van de doelgroep en een betere waarborg voor de continuïteit van de sportbeoefening. Sportbeoefening als gevolg van sportstimulering heeft veelal een incidenteel karakter, terwijl samenwerking met het onderwijs en sportverenigingen goede mogelijkheden biedt om "doorstroom" plaats te laten vinden naar een regulier, structureel sportaanbod.

De gemeente wil de totstandkoming van een sportaanbod binnen de “BOS-driehoek” stimuleren. Om de diverse sportaanbieders binnen de BOS-driehoek met elkaar in contact te brengen en meer samen te laten werken, kan de gemeente een regisserende rol vervullen. Dit is een voorbeeld van ketenregie zoals op bladzijde 17 beschreven onder de titel “ketenregie sportstimulering doelgroepen”. Ketenpartners zijn dan onder andere de scholen, het sportwijkwerk en de sportverenigingen.

Er zal daarnaast worden onderzocht of er een aanvraag in het kader van de BOS-regeling kan worden ingediend om budget te creëren voor de organisatie van activiteiten in de BOS-driehoek.

Tenslotte

De doelstellingen op het gebied van sportstimulering staan niet los van de doelstellingen voor de andere programma's. Sportstimuleringsactiviteiten hebben een positieve invloed op de incidentele sportdeelname van de Lelystadse bevolking; een volwaardig accommodatieaanbod en een gezond en florerend bestand van reguliere sportaanbieders hebben zelf ook een stimulerend effect en waarborgen bovendien de continuïteit van de sportbeoefening.

Beleidskaders en maatregelen programma Sportstimulering

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Uitvoering door:	Planning:
Ketenregie sportstimulering doelgroepen	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Sportdeelname + sportfrequentie	SRC ¹⁰ / SL-WO ¹¹ / Sportbedrijf Lelystad	2 ^e kwartaal 2005
Sportwijkwerk	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Aantal deelnemers	SRC / Sportbedrijf Lelystad	PM
Evenementensubsidies	Toename aantal evenementen	Aantal subsidieaanvragen	SRC	n.v.t.
Breedtesportimpuls	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad / vakgroep bewegingsonderwijs	n.v.t.
Cruyff Court - Aron Winter Veld	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2006
Driehoek Buurt, Onderwijs, Sportverenigingen (BOS)	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Sportdeelname + sportfrequentie	SRC / SL ¹² / Sportbedrijf Lelystad / Externe sportaanbieders	2005
Stimuleringsregeling zwemvaardigheid	Hogere zwemvaardigheid basisschoolleerlingen	Percentage leerlingen groep 8 niet zwemvaardig	SRC / Vakgroep bewegingsonderwijs / Sportbedrijf Lelystad	2005 e.v.

¹⁰ Team "Sport, Recreatie en Cultuur" van het cluster "Welzijn en Stedelijk Onderwijs" van de sector Samenleving

¹¹ Andere teams van het cluster "Welzijn en Stedelijk Onderwijs" van de sector Samenleving

¹² Andere afdelingen van de sector Samenleving

5 Beleid per programma: Sportverenigingen

5.1 Inleiding

Voor het programma “sportverenigingen” luidt de hoofddoelstelling:

Het creëren van voorwaarden waarbinnen sportverenigingen goed en zelfstandig kunnen functioneren, zodat ze ook in de toekomst een wezenlijk onderdeel van het Lelystadse sportaanbod uit blijven maken en toegankelijk blijven voor alle Lelystedelingen.

Als deze doelstelling wordt gerealiseerd, zullen sportverenigingen in staat zijn in te spelen op het veranderende sportgedrag en de complexe eisen die de veranderende omgeving aan ze stelt. Zo kunnen sportverenigingen een kwalitatief goed en gedifferentieerd sportaanbod tot stand brengen. De gemeente ziet daarin een ondersteunende rol voor zich weggelegd.

5.2 Huidige situatie

Resultaten sportpeiling 2004

Uit de sportpeiling blijkt dat de meeste Lelystedelingen (46%) in ongeorganiseerd verband sporten. Een kwart beoefent de sport in verenigingsverband en nog eens een kwart sport in commercieel verband. In de behandeling van de resultaten van de sportpeiling in hoofdstuk 2 (Context) is al aangegeven dat er sprake is van bepaalde drempels in de sport. Voor wat betreft het sporten in verenigingsverband blijken die vooral te bestaan voor de lagere inkomensgroepen en allochtone jongeren. Lelystadse jongeren sporten bovendien iets minder in verenigingsverband dan gemiddeld in Nederland. Tevens blijkt dat het aantal Lelystadse jongeren dat in verenigingsverband sport na het verlaten van de middelbare school sterk afneemt.

Sportsteunpunt

In het kader van de breedtesportimpuls (zie ook paragraaf 4.2) heeft de gemeente in 2002 het “Sportsteunpunt Gemeente Lelystad” opgericht om de Lelystadse sportverenigingen te ondersteunen. Het sportsteunpunt functioneert als eerste aanspreekpunt en brengt verenigingen, afhankelijk van de hulpvraag, in contact met diverse organisaties die het feitelijke ondersteuningstraject invullen. Sportservice Flevoland is daarbij een belangrijke partner. De provinciale breedtesportimpuls die Sportservice Flevoland voor de jaren 2003-2009 heeft ontvangen van het ministerie van VWS wordt voor Lelystad dan ook vooral ingezet in de vorm van uren verenigingsondersteuning.

De sportverenigingconsulent van het sportsteunpunt beschikt over een werkbudget dat wordt ingezet voor diverse ondersteuningsinstrumenten, zoals informatievoorziening, trajectondersteuning, deskundigheidsbevordering van verenigingskader en een servicepakket. Het servicepakket biedt de mogelijkheid ten behoeve van de Lelystadse sportverenigingen specifieke professionele ondersteuning in te schakelen, op bijvoorbeeld juridisch, financieel of bouwtechnisch gebied.

Sterkere verenigingen

Het gemeentelijke streven naar zo weinig mogelijk verenigingen per sport, is in een beperkt aantal gevallen bewaarheid geworden in het fuseren of anderszins samengaan van verenigingen. Dit streven is regelmatig gecommuniceerd in ondersteuningstrajecten.

Subsidies

Met name als gevolg van de inzet van de sportverenigingconsulent worden de subsidiemogelijkheden in de afgelopen jaren steeds beter benut door de sportverenigingen.

Eenzijds doordat sommige verenigingen zich voor het eerst bewust werden van de mogelijkheid tot het aanvragen van een subsidie, anderzijds doordat verenigingen werden ondersteund bij het invullen van de complexe aanvraagformulieren. Tegelijkertijd heeft een nauwgezette toepassing van de criteria en normen uit de subsidieregeling geleid tot het herstel van bepaalde foutieve subsidies die het gevolg waren van onjuiste interpretaties.

Al met al komen de tekortkomingen van de huidige subsidieregeling (complex, omslachtig, gedateerd) steeds nadrukkelijker aan de orde.

5.3 Beleid 2005-2008

In de uitwerking van de beleidskaders en maatregelen op het gebied van sportverenigingen wordt uitgegaan van de huidige inzet van middelen voor het sportbeleid. Aan het eind van de paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen weer samengevat in een tabel.

Sportsteunpunt

De gemeentelijke breedtesportimpuls is per 31 december 2004 beëindigd, maar het ondersteuningsaanbod van het sportsteunpunt wordt ook in 2005 en de daaropvolgende jaren gecontinueerd. In de voorjaarsnota 2004 zijn daarvoor middelen vrijgemaakt. De dienstverlening van het Sportsteunpunt zal nog verder worden uitgewerkt en aangepast aan de vragen en behoeften van de Lelystadse verenigingen. Met name de invulling van het servicepakket zal door de sportverenigingconsulent, in overleg met de verenigingen, concreter worden ingevuld. De besteding van het huidige budget zal zo worden geoptimaliseerd.

Vanuit het sportsteunpunt zal daarbij nadrukkelijk aandacht worden besteed aan beleid dat verenigingen kunnen voeren om toegankelijk te zijn en blijven voor de bevolkingsgroepen die relatief minder in verenigingsverband sporten.

Samenwerking verenigingen

Over het algemeen zijn het zelfstandig functioneren en de levensvatbaarheid van verenigingen mede afhankelijk van de omvang van de vereniging. Het streven naar één, of hooguit enkele, krachtige verenigingen per sport wordt daarom gecontinueerd. In ondersteuningstrajecten zal de mogelijkheid van verregaande samenwerking met andere verenigingen nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht. Ook samenwerking tussen verenigingen die niet in dezelfde sport actief zijn, maar bijvoorbeeld gebruik maken van hetzelfde sportcomplex, wordt als een positieve ontwikkeling beschouwd en zal worden gestimuleerd door het sportsteunpunt.

Subsidies

De huidige subsidieregeling sport stamt uit 1980 en is in 1989 voor het laatst aangepast. Om het subsidieaanbod zowel inhoudelijk als procedureel beter aan te laten sluiten bij de huidige behoeften van de Lelystadse sport, zal een nieuwe regeling worden opgesteld. Procedureel moet dit leiden tot een veel eenvoudiger manier van aanvragen. Inhoudelijk gaat het met name om de volgende wijzigingen:

- Subsidie voor deskundige technische leiding: wordt gewijzigd in “subsidie voor deskundig kader”. Deze subsidie wordt algemeen van toepassing op de betaalde inzet van een gekwalificeerd persoon op enig gebied binnen de vereniging. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een stagevergoeding voor een student die een beleidsplan schrijft voor een vereniging. Het huidige budget is hiertoe toereikend.
- Kadersubsidie: De subsidie voor de kosten van kaderopleidingen bedroeg 25%. De resterende 75% blijkt in veel gevallen nog een te hoge drempel om vrijwilligers deel te laten nemen aan kadercursussen. Binnen de grenzen van het beschikbare subsidiebudget kan een hoger subsidiepercentage (naar schatting 35%) worden

gehanteerd. Het daadwerkelijk te hanteren percentage zal afhankelijk zijn van de hoeveelheid aanvragen in relatie tot het beschikbare budget.

- Investeringssubsidie: wordt behandeld in paragraaf 6.3.
- Evenementensubsidie: wordt behandeld in paragraaf 4.3 en 7.3.

Professionalisering sportverenigingen

De complexe ontwikkelingen waar verenigingsbesturen zich mee zien geconfronteerd vragen in toenemende mate een bepaalde professionaliteit, die veelal niet op vrijwillige basis beschikbaar is. Landelijk zijn er daarom projecten gestart waarbij een betaalde professional (verenigingsmanager) wordt ingezet om het bestuur te ondersteunen en te ontlasten. Tot nu toe worden deze projecten vooral uitgevoerd bij grote (omni)verenigingen, maar een vereenvoudigde vorm zou ook realiseerbaar kunnen zijn voor kleinere verenigingen, al dan niet in een gezamenlijk project.

In dit kader is het relevant dat ROC Flevoland een sportopleiding is gestart die opleidt voor sportkader en verenigingsmanagers. Volgens ROC Flevoland zou dit mogelijkheden kunnen bieden voor het versterken van het kader van sportverenigingen, via stages, afstudeerplaatsen of zelfs werkgelegenheid voor studenten.

De intentie van de gemeente is om in samenwerking met ROC Flevoland een experiment te starten om een vorm van verenigingsmanagement, dan wel andersoortige professionalisering van sportverenigingen, in Lelystad tot stand te brengen. Onderzocht zal worden welke vorm van professionalisering in Lelystad gewenst en mogelijk is en aan welke randvoorwaarden daarvoor moet worden voldaan.

Tenslotte

De doelstellingen op het gebied van sportverenigingen hebben tevens een positief effect op de doelstellingen van de andere programma's. Goed georganiseerde en financieel gezonde sportverenigingen kunnen een aantrekkelijk, gedifferentieerd sportaanbod realiseren. Bovendien zijn ze bijvoorbeeld beter in staat hun accommodaties op peil te houden, een bijdrage te leveren aan sportstimuleringsprojecten en een kweekvijver voor talent te vormen.

Beleidskaders en maatregelen programma Sportverenigingen

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Uitvoering door:	Planning:
Sportsteunpunt	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen met problemen ¹³	SRC (met name sportsteunpunt)	2005 e.v.
Samenwerking sportverenigingen	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen per sport	SRC (met name sportsteunpunt)	2005-2008
Subsidies	Hogere kwaliteit verenigingskader	Aantal subsidieaanvragen	SRC	4 ^e kwartaal 2004
Professionalisering sportverenigingen	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen met problemen	SRC / ROC Flevoland	2005

¹³ financiële of organisatorische knelpunten die het voortbestaan van de vereniging bedreigen

6 Beleid per programma: Sportaccommodaties

6.1 Inleiding

De hoofddoelstelling voor het programma “sportaccommodaties” is:

Zorg dragen voor een volwaardig aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties, zwembaden en andere sportvoorzieningen, dat kwantitatief en kwalitatief is afgestemd op de behoefte van de Lelystadse bevolking.

Een volwaardig, aantrekkelijk aanbod van sportaccommodaties is noodzakelijk om inwoners de gelegenheid te geven een sport te beoefenen en heeft bovendien een stimulerende werking op de sportdeelname.

6.2 Huidige situatie

Resultaten sportpeiling 2004

In de sportpeiling is gevraagd naar de waardering voor de sportaccommodaties in Lelystad. De resultaten laten zien dat men over het algemeen tevreden is (68% tevreden of zeer tevreden, 8% ontevreden of zeer ontevreden). Niet iedere groep Lelystedelingen is even (on)tevreden. Jongeren zijn minder tevreden dan ouderen en mannen zijn minder tevreden dan vrouwen. Ook blijkt dat inwoners die actief sporten, en dan vooral in verenigings- of commercieel verband, meer tevreden zijn dan minder actieve sporters, die ongeorganiseerd sporten. Als de sportpeiling in de komende jaren zal worden herhaald kan een goede vergelijking van deze resultaten plaatsvinden.

Er worden wel sportvoorzieningen gemist in Lelystad. Van de volwassenen zegt 21% een voorziening te missen, van de jongeren is dit 26%. Bij de vraag welke voorziening wordt gemist wordt in de helft van de gevallen een (openlucht) zwembad geantwoord.

Sportbedrijf Lelystad

In Lelystad zijn praktisch alle sportaccommodaties eigendom van Sportbedrijf Lelystad. Het Sportbedrijf is verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en ingebruikgeving van deze accommodaties. Ook de onderwijsaccommodaties die eigendom zijn van de gemeente worden door het Sportbedrijf tegen sociaal maatschappelijk aanvaardbaar tarief ter beschikking gesteld aan de sportverenigingen. In de dienstverleningsovereenkomst met het Sportbedrijf is vastgelegd welke maatschappelijke producten en diensten er op het gebied van sportaccommodaties door het Sportbedrijf moeten worden geleverd.

Binnensportaccommodaties

In 2002 is er een onderzoek uitgevoerd naar de huidige en toekomstige behoefte aan sportaccommodaties in Lelystad. Uit dat onderzoek blijkt dat het aanbod op het gebied van binnensportaccommodaties zowel kwantitatief als kwalitatief aansluit bij de vraag vanuit de bevolking. Bij een groei van Lelystad ontstaat er echter behoefte aan een extra sporthal. Deze wordt voorzien in Lelystad Zuid, geclusterd met enkele andere sportvoorzieningen.

Een behoefte waarin nog niet wordt voorzien, maar die wel steeds nadrukkelijker blijkt, is het realiseren van een denksportcentrum waarin de diverse denksportverenigingen hun sport kunnen beoefenen. Deze verenigingen maken nu verspreid over de stad gebruik van buurthuizen, schoolkantines, etc. maar komen daar in toenemende mate in het gedrang.

Buitensportaccommodaties

Uit het accommodatieonderzoek blijkt tevens dat het aanbod van buitensportaccommodaties kwantitatief en kwalitatief goed is afgestemd op de huidige vraag. Bij groei van de stad zal er echter behoefte ontstaan aan extra voetbalvelden, waarin kan worden voorzien door de korfbalvereniging te verplaatsen naar nieuw aan te leggen sportvelden in Lelystad Zuid.

Mixed Hockey Club Lelystad (MHCL), gevestigd op sportpark Langezand, heeft in de afgelopen jaren te maken gekregen met een aanzienlijke ledenaanwas. Als gevolg hiervan is de capaciteit van de huidige velden (één kunstgras en één natuurgras) niet meer voldoende. Er is behoefte aan een tweede kunstgrasveld in plaats van het huidige natuurgrasveld.

In verband met een gedwongen verplaatsing als gevolg van de ontwikkeling van bedrijventerrein Flevopoort, heeft modelvliegvereniging Lenticularis in 2003 een nieuw, tijdelijk vliegveld in gebruik genomen in het voormalige visvijvergebied. De vereniging is hier voor de duur van 5 jaar gehuisvest op basis van een artikel 17 procedure. Dit betekent dat er uiterlijk in 2008 duidelijkheid moet zijn over een definitieve locatie voor deze vereniging.

Een behoefte die regelmatig blijkt, maar waarin nog niet is voorzien, is de aanleg van een wiel- en skeelerbaan. Sportbedrijf Lelystad heeft plannen ontwikkeld om de ijsbaan op sportpark Langezand intensiever te benutten door daar een dergelijke voorziening te realiseren, in combinatie met een evenemententerrein. Omdat de ijsbaan ook in beeld is als mogelijke woningbouwlocatie, is er nog geen duidelijkheid over de haalbaarheid van deze plannen.

Voor de nieuw opgerichte american football vereniging Lelystad Commanders is in 2004 huisvesting gevonden op het Kofschip. Een verbouwing van dit schoolsportcomplex heeft de accommodatie ook geschikt gemaakt voor buitensportverenigingen.

Zwembaden

De resultaten van het accommodatieonderzoek maken duidelijk dat de beschikbare zwemwatercapaciteit ontoereikend is voor de huidige behoefte en grote knelpunten gaat opleveren bij groei van de stad. Voor het leszwemmen, schoolzwemmen, verenigingsgebruik en doelgroepengebruik is nu al niet voldoende zwemwater beschikbaar. Er is behoefte aan een extra 25 meter instructiebad en een extra doelgroepenbad om aan de huidige en toekomstige vraag te voldoen. In de meerjarenbegroting is nu rekening gehouden met de realisatie van extra zwemwatercapaciteit in 2007.

Tarieven

De tarieven die Sportbedrijf Lelystad hanteert voor het ter beschikking stellen van de accommodaties, zijn niet kostendekkend. De gemeentelijke bijdrage aan het Sportbedrijf is bedoeld om het exploitatietekort dat daardoor ontstaat te dichten. Het Sportbedrijf is vrij om de tarieven jaarlijks met maximaal de inflatiecorrectie te verhogen, voor grotere tariefsverhogingen moet toestemming van de gemeenteraad worden gevraagd. Hierdoor moet voor de sportverenigingen gewaarborgd zijn dat de accommodatiekosten betaalbaar blijven.

Eigen accommodaties sportverenigingen

Een aantal Lelystadse sportverenigingen heeft een accommodatie in eigendom. Daarbij gaat het vooral om buitensportverenigingen. Dit is het gevolg van een privatiseringstraject in de jaren 80, waarbij verenigingen hun kantine en kleedkamers tegen gunstige voorwaarden konden overnemen van de gemeente. Bovendien werd een korting op het tarief voor de velden verleend, die door de verenigingen moest worden gebruikt als reservering voor groot onderhoud en / of vervanging.

Inmiddels geldt voor veel van deze geprivatiseerde accommodaties dat de bouwkundige en technische staat slecht is en bovendien niet voldoet aan diverse recente eisen op het gebied van bijvoorbeeld brandveiligheid. De meeste verenigingen beschikken echter niet over de financiële middelen die nodig zijn voor de investeringen op dit gebied. In september 2004 is daarom besloten dat een separaat voorstel om de maatregelen in het kader van de brandveiligheid van de sportaccommodaties vanuit de gemeente te financieren, zal worden ingediend bij de voorjaarsnota van 2005.

In een aantal gevallen is gebleken dat sportverenigingen ook de lasten van reguliere onderhouds- en vervangingsinvesteringen niet kunnen dragen. Dit heeft geleid tot het vaststellen van een beleidslijn die inhoudt dat Sportbedrijf Lelystad de betreffende accommodatie terugneemt, zorgdraagt voor renovatie en vervolgens tegen sociaal maatschappelijk aanvaardbaar tarief ter beschikking stelt aan de betreffende vereniging. Hoewel dit wel een tariefsverhoging voor de vereniging tot gevolg heeft (binnen de draagkracht van de betreffende vereniging), leidt dit voor Sportbedrijf Lelystad niet tot een kostendekkende exploitatie. Het gevolg is dat de gemeentelijke bijdrage aan het Sportbedrijf dient te worden verhoogd.

Subsidies

Voor investeringen in de eigen accommodatie kunnen sportverenigingen een beroep doen op een investeringssubsidie. Ook bestaat de mogelijkheid tot het verkrijgen van een garantstelling van de gemeente ten behoeve van een lening voor de bouw of aankoop van een accommodatie. Bij het verlenen van een investeringssubsidie wordt rekening gehouden met de uren zelfwerkzaamheid die leden van de vereniging hebben geïnvesteerd in de (ver)bouw van hun accommodatie. De uurtarieven die hiervoor worden gehanteerd, dateren echter nog uit 1989 en zijn sindsdien niet geactualiseerd of geïndexeerd.

Ruimtelijke ordening

Op het gebied van ruimtelijke ordening spelen er diverse ontwikkelingen die van belang zijn voor de sportaccommodaties in Lelystad. Herstructureringsplannen voor bepaalde delen van de stad en investeerders met plannen voor woningbouw of bedrijfsvestiging veroorzaken een afweging over mogelijke verplaatsing, herindeling of opheffing van sportaccommodaties.

In het kader van het Wijkontwikkelingsplan (WOP) I is er sprake van herindeling van het voetbalcomplex van voetbalvereniging Unicum en verplaatsing van de handbalvereniging, de modelcarvereniging en tennisvereniging ITL. In het kader van het WOP II wordt in elk geval verplaatsing van de ijsbaan in verband met woningbouw overwogen, en wellicht hebben deze plannen ook consequenties voor de locatie van de korfbalvereniging. Daarnaast hebben diverse bedrijven al interesse getoond voor een vestiging op terreinen nabij het vliegveld, die nu in gebruik zijn voor geluidsproducerende sporten.

Bij de verzelfstandiging van Sportbedrijf Lelystad is bepaald dat het Sportbedrijf slechts gehouden is een sportaccommodatie en de bijbehorende grond over te dragen aan de gemeente Lelystad, als daar een minimaal gelijkwaardig alternatief voor wordt geboden op basis van het principe "nieuw voor oud".

6.3 Beleid 2005-2008

In deze paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen op het gebied van sportaccommodaties uitgewerkt, waarbij wordt uitgegaan van de huidige inzet van middelen. In de tabel aan het einde van de paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen samengevat.

Binnensportaccommodaties

Met de groeigerelateerde behoefte aan een extra sporthal in Lelystad Zuid wordt al rekening gehouden in de ontwikkeling van dit stadsdeel. De ontwikkeling van de vraag en de mogelijkheid tot het creëren van het aanbod zullen regelmatig op elkaar worden afgestemd.

In het kader van het Wijkontwikkelingsplan II is er sprake van de ontwikkeling van zgn. "multifunctionele accommodaties" (MFA's), waarin wijk- en buurtvoorzieningen worden gebundeld. Daarbij wordt gedacht aan het onderbrengen van bijvoorbeeld een basisschool, buurthuis, sportzaal, wijkpost en senioren ontmoetingsruimte. De MFA's zijn bovenal de plek waar de buurtbewoners (jong en oud) gebruik van kunnen maken, alsook het verenigingsleven. Voor de functie van een MFA zal een denksportcentrum een waardevolle toevoeging aan de bundeling van voorzieningen zijn, daarom zal de behoefte aan een ruimte voor het beoefenen van denksport worden ingebracht bij het ontwikkelen van de MFA's.

Buitensportaccommodaties

Ook met het verplaatsen van de korfbalvereniging naar Lelystad Zuid wordt al rekening gehouden in de ontwikkeling van het stadsdeel. Ten aanzien hiervan wordt dezelfde opstelling gehanteerd als hierboven beschreven voor de sporthal. Indien er in het kader van de woningbouwplannen in het Wijkontwikkelingsplan II al eerder sprake zal zijn van verplaatsing van de korfbalvereniging, zal worden onderzocht of de vereniging op een sportcomplex in de bestaande stad kan worden ondergebracht.

Voor de realisatie van het tweede kunstgras hockeyveld geldt dat dit zonder een financiële bijdrage van de gemeente niet tot stand zal kunnen komen. Realisatie is alleen dan haalbaar als daar vanuit herstructurerings- of wijkverbeteringsplannen middelen voor beschikbaar komen.

Ruim voor afloop van de periode van 5 jaar dat modelvliegvereniging Lenticularis op tijdelijke basis het vliegveld in het voormalige visvijvergebied kan gebruiken, zal worden onderzocht hoe en waar er een definitieve accommodatie kan worden gecreëerd. Grootste uitdaging daarbij is het vinden van een locatie waarop een geluidsproducerende sport nog kan worden toegestaan.

Er zal op korte termijn duidelijkheid komen over het al dan niet doorgaan van de woningbouwplannen op de locatie van de huidige ijsbaan. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan, zal met Sportbedrijf Lelystad overleg plaatsvinden over de mogelijkheden voor het realiseren van een wiel- en skeelerbaan op de huidige óf de nieuwe ijsbaan.

Zwembaden

Er worden voorbereidingen getroffen voor uitbreiding van de zwemwatercapaciteit in 2007. Op basis van de resultaten van een haalbaarheids- en locatiestudie die op dit moment plaatsvindt zal definitieve besluitvorming plaatsvinden.

Tarieven

Om de betaalbaarheid van de tarieven voor het gebruik van sportaccommodaties te waarborgen, zal de tarievenstructuur worden geëvalueerd op basis van de financiële positie van Lelystadse sportverenigingen en een benchmark met vergelijkbare gemeenten.

Eigen accommodaties sportverenigingen

De beleidslijn betreffende het terugnemen van eigen accommodaties van sportverenigingen die in financiële problemen komen wordt gecontinueerd. De betreffende accommodatie wordt door Sportbedrijf Lelystad gerenoveerd en tegen sociaal maatschappelijk aanvaardbaar tarief ter beschikking gesteld aan de vereniging.

In verband met het ontbreken van middelen hiervoor in de huidige begroting, houdt dit echter in dat per situatie niet alleen moet worden afgewogen of de situatie zo bedreigend is dat voor deze constructie moet worden gekozen, maar ook of er middelen kunnen worden vrijgemaakt voor de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan het Sportbedrijf.

Het voorstel om de maatregelen in het kader van de brandveiligheid van de sportaccommodaties vanuit de gemeente te financieren, dat separaat zal worden ingediend bij de voorjaarsnota 2005, zou een hoogstnoodzakelijke impuls betekenen voor het onderhoudsniveau van de accommodaties. Het is van belang dat deze impuls tevens een stimulans is voor de verenigingen om het onderhoud van hun accommodaties vervolgens op peil te houden. Met Sportbedrijf Lelystad zal dan ook worden overlegd of zij toezicht kunnen houden op de staat van onderhoud (zie ook hoofdstuk 8 Sportbedrijf Lelystad).

Subsidies

De subsidieregeling voor de investeringssubsidie wordt aangepast. Het uurtarief dat wordt gehanteerd voor zelfwerkzaamheid wordt geactualiseerd en zal voortaan worden geïndexeerd. Ook procedureel zal de subsidieregeling worden verbeterd en vereenvoudigd. Daarbij wordt uitgegaan van het huidige budget voor de investeringssubsidie.

Ruimtelijke ordening

Bij de realisatie van nieuwe sportaccommodaties of de verplaatsing van bestaande accommodaties wordt gestreefd naar zoveel mogelijk clustering van sportvoorzieningen. Clustering levert onder andere voordelen op in gebruik, onderhoud, toezicht en sociale veiligheid. Bovendien biedt clustering van bijvoorbeeld verenigingen die een vergelijkbaar accommodatiegebruik kennen meer mogelijkheden tot samenwerking tussen verenigingen.

Door dit streven kan de functie van de sportparken zoveel mogelijk worden versterkt, wat de uitstraling van het geheel ten goede komt. Ook kan zo de aansluiting tussen een sportpark en de wijk waarin het sportpark ligt worden versterkt. Sportverenigingen worden in het kader van sportstimulering niet alleen betrokken bij de organisatie van activiteiten, maar worden ook gestimuleerd daarvoor vaker hun verenigingsaccommodatie open te stellen.

Tenslotte

De maatregelen op het gebied van sportaccommodaties leveren ook een bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen van de andere programma's. Voldoende sportaccommodaties van een goede kwaliteit maken het aantrekkelijk om te gaan sporten. Hierdoor kunnen de ledenaantallen van de sportverenigingen toenemen, waardoor deze een solide basis hebben. Dit verhoogt tevens de mogelijkheden voor het ontdekken en opleiden van talenten.

Beleidskaders en maatregelen programma Sportaccommodaties

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Uitvoering door:	Planning:
Binnensportaccommodaties	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2005-2008
Buitensportaccommodaties	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2005-2008
Zwembaden	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2005-2007
Tarieven	Laagdrempelig aanbod	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2006
Eigen accommodaties sportverenigingen	Kwalitatief volwaardig aanbod	n.v.t.	SRC/ Sportbedrijf Lelystad / sportverenigingen	2005-2008
Investeringsubsidie	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Aantal subsidieaanvragen	SRC	4 ^e kwartaal 2004
Ruimtelijke ordening	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	SRC / SO ¹⁴ / Sportbedrijf Lelystad	2005-2008

¹⁴ De sector Stadsontwikkeling van de gemeente Lelystad

7 Beleid per programma: Topsport

7.1 Inleiding

Voor het programma “topsport” luidt de hoofddoelstelling:

Topsport maakt op beperkte schaal onderdeel uit van het Lelystads sportbeleid, zodat de stimulerende effecten van topsportprestaties en –evenementen voor de breedtesport worden benut en er een bijdrage wordt geleverd aan het imago en de identiteit van Lelystad.

Topsport kan een positief effect hebben op de Lelystadse samenleving. Het kan binden, stimulerend werken voor de breedtesport en een bijdrage leveren aan het imago van de stad. Door topsport op beperkte schaal onderdeel uit te laten maken van het Lelystads sportbeleid, kunnen deze effecten al beter worden benut.

7.2 Huidige situatie

Resultaten sportpeiling 2004

Aan het onderdeel topsport is niet specifiek aandacht besteed in de sportpeiling. Wel is duidelijk geworden dat de deelname aan trainingen en competities in Lelystad lager is dan in de rest van Nederland. Hierdoor lijkt de kans dat er een talent wordt ontdekt en tot ontwikkeling kan komen kleiner.

Trainingsfaciliteiten

Al een aantal jaren stelt de gemeente Lelystad extra trainingsfaciliteiten ter beschikking aan een groep Lelystadse topzwemmers en talenten. Het gaat om één trainingsuur per week dat door de gemeente wordt afgenomen van Sportbedrijf Lelystad. Omdat hiervoor geen specifiek budget beschikbaar is in de begroting voor sport, is besloten de kosten ten laste te brengen van het budget voor de subsidie voor “deskundige technische leiding”. Bijvoorbeeld zwemmers als Thijs en Jolijn van Valkengoed maken gebruik van deze extra trainingsmogelijkheid

Sportverkiezingen

De Lelystadse sportverkiezingen werden tot 2004 georganiseerd zonder directe gemeentelijke inbreng. Het lokale organisatiecomité heeft echter aangegeven te zullen stoppen met het organiseren van de Lelystadse sportverkiezingen. Om de continuïteit te waarborgen zal een nieuw organisatiecomité moeten worden gevormd.

Voor de Flevolandse sportverkiezingen hebben de Flevolandse gemeenten geruime tijd geprobeerd gezamenlijk een stichting op te richten. Het bestuur zou moeten worden gevormd door de wethouders sportzaken van de diverse gemeenten. Door diverse oorzaken is de stichting niet van de grond gekomen. Wel droegen de gemeenten, naar rato, zorg voor de financiering van de sportverkiezingen. Ook de provincie Flevoland leverde een financiële bijdrage. De gemeente Lelystad nam, als provinciehoofdstad en gastheer, ook een deel van de organisatie voor haar rekening door twee medewerkers (één namens het team SRC en één namens de afdeling communicatie) te laten participeren in het organisatiecomité.

Subsidies

Het huidige beleid kent weinig mogelijkheden om topsportevenementen te subsidiëren. Alleen “open” evenementen, die de bedoeling hebben inwoners van Lelystad (niet lid van de

organiserende vereniging zijnde) de gelegenheid te bieden een sport te beoefenen, komen in aanmerking voor een evenementensubsidie in het kader van de subsidieregeling sport. Hierbij gaat het echter veelal niet om topsport, maar om breedtesport. Wel krijgen enkele grote topsportevenementen, zoals het “Zeebodemevent”, een subsidie van de afdeling Communicatie. Dit in het kader van stadspromotie.

Talenten

Regelmatig komen er verzoeken binnen van Lelystadse talenten om een bijdrage in de kosten van hun sportieve carrière. Deze verzoeken kunnen op basis van het huidige beleid niet worden gehonoreerd.

7.3 Beleid 2005-2008

De beleidskaders en maatregelen op het gebied van topsport worden in deze paragraaf uitgewerkt, waarbij opnieuw als uitgangspunt wordt gehanteerd de huidige inzet van middelen. Aan het einde van de paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen in een tabel samengevat.

Trainingsfaciliteiten

De behoefte aan het ter beschikking stellen van extra trainingsfaciliteiten voor toppers en talenten is in meer sporten dan alleen zwemmen aanwezig. Prestaties vergen veel training en voor verenigingen die niet beschikken over een eigen accommodatie of een overeenkomst voor onbegrensd gebruik, is elk extra uur dat een accommodatie moet worden gebruikt een behoorlijke kostenpost. Daarom wordt het voor alle sportverenigingen in principe mogelijk dat de gemeente extra trainingsfaciliteiten ter beschikking stelt. De criteria en voorwaarden daarvoor zullen worden uitgewerkt. Daarbij zal onder andere gebruik worden gemaakt van de kwalificaties die door het “Olympisch Steunpunt Zwolle/Flevoland” aan de Lelystadse sporters zijn toegekend.

Een beperkt deel van het huidige budget voor de subsidie voor “deskundige technische leiding” zal worden gereserveerd voor het beschikbaar stellen van trainingsfaciliteiten. Dit budget zal jaarlijks worden verdeeld tussen de verenigingen die daar aanspraak op maken.

Sportverkiezingen

Er wordt geen initiatief meer genomen om te komen tot de oprichting van een stichting voor de Flevolandse sportverkiezingen. In overleg met Provincie Flevoland zal worden bezien of Sportservice Flevoland het initiatief voor de organisatie van de Flevolandse sportverkiezingen over kan nemen. Binnen het huidige budget voor de sportverkiezingen is er dan ruimte om de Flevolandse sportverkiezingen mede mogelijk te blijven maken.

Als gevolg van deze ontwikkeling ontstaat er zowel budgettair als formatief enige ruimte om het initiatief te nemen voor het organiseren van de Lelystadse sportverkiezingen. Daarbij wordt gestreefd naar samenwerking met externe partijen die een bijdrage willen leveren aan de organisatie van de sportverkiezingen.

Subsidies

Hoewel er in Lelystad regelmatig initiatieven worden ontplooid om topsportevenementen te organiseren, komen deze initiatieven binnen het huidige beleid meestal niet of nauwelijks in aanmerking voor subsidies. Mede hierdoor komen sommige initiatieven niet van de grond. Het gaat daarbij om wedstrijden of toernooien op regionaal, nationaal en / of internationaal niveau, die niet een “open” karakter hebben en vooralsnog minder uitstraling voor Lelystad hebben dan bijvoorbeeld een “Zeebodemevent”.

In overleg met de afdeling Communicatie zal worden onderzocht of het mogelijk is de huidige subsidieregelingen beter op elkaar af te stemmen en op basis van de huidige budgetten ook voor deze “tussencategorie” evenementen (beperkt) subsidiemogelijkheden te creëren.

Talenten

Elke topsporter heeft ooit als beginneling een start gemaakt met zijn of haar sport. De weg naar de top vraagt, naast talent, veel doorzettingsvermogen, training, tijd, opoffering en geld. Bij dat laatste valt te denken aan de kosten van het huren van trainingsfaciliteiten, toptrainers en –coaches, het vele reizen, kleding en materiaal, etc.

Talent alleen is dus niet genoeg en zeker geen garantie dat de top ooit wordt bereikt. Om Lelystadse talenten een steuntje in de rug te geven, streeft de gemeente Lelystad er naar een talentenfonds op te richten. Dit fonds zal alleen tot stand kunnen komen als, naast een beperkte inleg (max. € 2.500,- per jaar) vanuit de gemeente, ook het Lelystadse bedrijfsleven bereid wordt gevonden een bijdrage in het fonds te storten. In overleg met het Olympisch Steunpunt Zwolle/Flevoland, vertegenwoordigers van het lokale bedrijfsleven en Lelystadse topsporters zal onder andere worden onderzocht welke criteria kunnen worden gehanteerd, welke ondersteuning kan worden geboden en welke tegenprestaties er van de talenten kunnen worden verlangd.

Het draagvlak vanuit de maatschappij zal moeten blijken uit bijdragen van het lokale bedrijfsleven. Het totale budget wat hierdoor kan ontstaan is, zo leert de ervaring van andere, grotere gemeenten, toereikend voor de Lelystadse talenten.

Topsportdag

Vanuit de samenleving is een initiatief ontstaan om jaarlijks een Lelystadse “topsportdag” te organiseren. Een dag die in het teken zal staan van een aantal clinics voor de jeugd door verschillende (Lelystadse) topsporters, afgesloten met een topsportwedstrijd. De activiteiten zouden alle plaats kunnen vinden in en rond sportcentrum De Koploper. Bij de organisatie zouden, naast de gemeente en Sportbedrijf Lelystad, ook de betreffende sportverenigingen betrokken moeten zijn. De oriënterende gesprekken die hierover al hebben plaatsgevonden zullen worden gecontinueerd om de haalbaarheid van dit initiatief te onderzoeken.

Voor de financiële ondersteuning van dit evenement zal jaarlijks dekking worden gezocht binnen de bestaande budgetten voor sportevenementen.

Samenhang

In Lelystad zijn diverse partijen actief op het gebied van topsport en talentontwikkeling. Het Olympisch Steunpunt Zwolle/Flevoland, wat onderdeel uitmaakt van Sportservice Flevoland, is één van de 12 olympische steunpunten in Nederland die gebundeld zijn in het Olympische netwerk. Het Olympische Netwerk is een initiatief van NOC*NSF en is opgezet met als doel de begeleiding van topsporters effectiever te maken.

Openbare Scholengemeenschap De Rietlanden is een zogenaamde LOOT-school (Landelijk Overleg Onderwijs van Topsport) en heeft een “Topsportplan” dat speciaal bedoeld is voor leerlingen die zich met topsport bezighouden.

Vanuit de gemeente zal er meer dan in het verleden contact worden onderhouden met onder andere deze instanties, om tot betere afgestemde, gezamenlijke ondersteuning van de topsport te komen.

Tenslotte

De beleidskaders en maatregelen op het gebied van topsport hebben tevens een positieve invloed op het effect van de maatregelen binnen de andere programma's. Lelystadse topsporters, topsportprestaties en topsportevenementen hebben een positieve uitstraling voor de sport als gevolg. Dit stimuleert de sportdeelname en heeft een positief effect op het ledenaantal van sportverenigingen.

Beleidskaders en maatregelen programma Topsport

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Uitvoering door:	Planning:
Trainingsfaciliteiten	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters ¹⁵	SRC	1 ^e kwartaal 2005
Sportverkiezingen	Grotere waardering voor en uitstraling van topsportprestaties	Aantal bezoekers	SRC / Communicatie / Sportbedrijf	1 ^e kwartaal 2005 e.v.
Evenementensubsidies	Toename aantal topsportevenementen	Aantal subsidieaanvragen	SRC / Communicatie	4 ^e kwartaal 2004
Talentenfonds	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters	SRC	1 ^e kwartaal 2005
Topsportdag	Hogere sportdeelname	Aantal deelnemers	SRC / Sportbedrijf Lelystad	4 ^e kwartaal 2004
Samenhang	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters	SRC	2005 e.v.

¹⁵ Volgens de kwalificering van het Olympisch Steunpunt Flevoland / Zwolle

8 Beleid per programma: Sportbedrijf Lelystad

8.1 Inleiding

De hoofddoelstelling voor het programma “Sportbedrijf Lelystad” is:

Voorwaarden scheppen waarbinnen Sportbedrijf Lelystad op zo efficiënt en effectief mogelijke wijze een optimale bijdrage kan leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het Lelystadse sportbeleid.

Sportbedrijf Lelystad levert in opdracht van de gemeente “maatschappelijk relevante producten en diensten” op het gebied van sportaccommodaties en sportstimulering, die moeten bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het Lelystadse sportbeleid.

8.2 Huidige situatie

Resultaten sportpeiling 2004

Sportbedrijf Lelystad is niet een specifiek onderwerp in de sportpeiling 2004. Zoals in hoofdstuk 6 (Sportaccommodaties) al is aangegeven, zijn er op basis van de sportpeiling wel gegevens beschikbaar over de waardering voor de sportaccommodaties in Lelystad, die voor het grootste deel eigendom zijn van het Sportbedrijf. Dit is echter een nulmeting; pas als de sportpeiling meerdere malen is uitgevoerd is dit een indicatie voor de prestaties van het Sportbedrijf.

Dienstverleningsovereenkomst

De huidige dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Lelystad en Sportbedrijf Lelystad loopt op 31 december 2004 af. In de onderhandelingen over een nieuwe dienstverleningsovereenkomst heeft het Sportbedrijf gepleit voor een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage, vanwege het uit de pas lopen van de indexering van gemeentelijke bijdrage en de kostenontwikkeling op het gebied van met name het onderhoud van de accommodaties en het personeel. In de afgelopen jaren heeft het Sportbedrijf dit weten op te vangen door zelf ook (commerciële) activiteiten te ontplooiën en interne bezuinigingsmaatregelen te nemen die een positieve invloed hadden op de exploitatie. Een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de komende jaren is echter benodigd om het huidige niveau van maatschappelijk relevante producten en diensten te kunnen handhaven. In het kader van de gemeentelijke bezuinigingen is hier in de voorjaarsnota 2004 echter niet in voorzien.

De beschrijving van de door het Sportbedrijf te leveren maatschappelijk relevante producten en diensten is in de huidige overeenkomst op bepaalde onderdelen nog redelijk abstract.

Gemeentelijke bijdrage

Bij de oprichting van het Sportbedrijf is de gemeentelijke bijdrage grotendeels tot stand gekomen op basis van de toenmalige begroting van de gemeentelijke afdeling sportzaken. Als gevolg daarvan is de verdeling van de bijdrage over de diverse producten en diensten weinig transparant.

Risico's

Eén van de in de dienstverleningsovereenkomst benoemde risico's betreft de kapitaalslasten van sporthal De Rietlanden. Bij de overdracht van deze sporthal aan het Sportbedrijf bleek dat er in de gemeentebegroting geen kapitaalslasten waren opgenomen en daarom zijn deze ook niet verwerkt in de gemeentelijke bijdrage aan het Sportbedrijf. De gemeente draagt dit

risico en is hier inmiddels een aantal keren op aangesproken, bijvoorbeeld ten aanzien van groot onderhoud aan gevelbeplating en dakbedekking.

Afstemming

Er vindt op verschillende manieren afstemming plaats tussen Sportbedrijf Lelystad en de gemeente. Er zijn diverse vormen van structureel overleg, zowel ambtelijk als bestuurlijk, en daarnaast wordt er regelmatig ad hoc overleg gevoerd naar aanleiding van actuele ontwikkelingen.

Beleidsmatig is er in beperkte mate sprake van afstemming. Het bedrijfsplan van Sportbedrijf Lelystad wordt jaarlijks besproken in de diverse overleggen, maar de huidige sportnota biedt onvoldoende aanknopingspunten om tot een goede beleidsmatige afstemming te komen.

8.3 Beleid 2005-2008

In deze paragraaf worden de beleidskaders en maatregelen voor het programma "Sportbedrijf Lelystad" uitgewerkt. Evenals in de voorgaande hoofdstukken is het uitgangspunt daarbij de huidige inzet van middelen. De beleidskaders en maatregelen worden aan het einde van de paragraaf in een tabel samengevat.

Dienstverleningsovereenkomst

Om te voorkomen dat het niet verhogen van de gemeentelijke bijdrage voor de nieuwe dienstverleningsovereenkomst consequenties zal hebben voor de door Sportbedrijf Lelystad geleverde producten en diensten, zal het jaar 2005 worden benut om gezamenlijk te onderzoeken op welke wijze de exploitatie van het Sportbedrijf positief kan worden beïnvloed. Uit de besprekingen met het Sportbedrijf over de nieuwe dienstverleningsovereenkomst is gebleken dat er nog opties en ontwikkelingen zijn die de moeite van het onderzoeken waard zijn. Als hierover duidelijkheid bestaat zal weer een nieuwe meerjarige dienstverleningsovereenkomst worden afgesloten.

De nieuwe dienstverleningsovereenkomst zal op een aantal punten concreter worden. Zo zal er expliciet duidelijk worden gemaakt van welke grondslag wordt uitgegaan bij het indexeren van de gemeentelijke bijdrage. In het huidige budget voor de bijdrage aan het Sportbedrijf is echter geen ruimte om een hoger percentage dan de indexering van de gemeentebegroting te hanteren. In dat geval wordt er alleen prijscompensatie toegepast. Om daarnaast ook looncompensatie toe te passen kan het, in het verleden al eerder gehanteerde, percentage voor de waterschappen worden gebruikt. Dekking hiervoor zal dan echter via afzonderlijke besluitvorming moeten worden gecreëerd.

De beschrijving van de maatschappelijk relevante producten en diensten zal in de nieuwe dienstverleningsovereenkomst meer worden gespecificeerd.

Sportbedrijf Lelystad zou, als er brandveiligheidsmaatregelen in de eigen accommodaties van de sportverenigingen zijn uitgevoerd, toezicht kunnen houden op de staat van onderhoud van de gebouwen (zie hoofdstuk 6 Sportaccommodaties). Dit zal dan worden vastgelegd in de nieuwe dienstverleningsovereenkomst.

Gemeentelijke bijdrage

Gedurende de looptijd van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst zal samen met Sportbedrijf Lelystad worden toegewerkt naar een gemeentelijke bijdrage die gebaseerd is op een productbegroting. De huidige bijdrage zal worden verdeeld over de diverse producten en diensten, waardoor de kosten en bijdrage per product beter inzichtelijk worden.

Risico's

De kapitaalslasten van de sporthal De Rietlanden komen hoe dan ook voor rekening van de gemeente. Op dit moment is daar geen dekking voor. Dit betekent dat er op het moment dat zich investeringen aandienen, incidenteel moet worden gezocht naar dekking hiervoor. Daarbij zal ook steeds opnieuw de afweging moeten worden gemaakt of de investering werkelijk noodzakelijk is, wellicht op een goedkopere manier kan worden uitgevoerd, etc.

Afstemming

De diverse vormen van overleg tussen de gemeente en Sportbedrijf Lelystad worden gecontinueerd en zullen regelmatig worden geëvalueerd. Er zal een betere jaarlijkse afstemming tussen het gemeentelijk sportbeleid en het bedrijfsplan van Sportbedrijf Lelystad tot stand worden gebracht. Deze nota, de uitwerking van diverse onderdelen van deze nota, en de resultaten van de sportmonitor vormen een goede aanleiding om deze afstemming jaarlijks te actualiseren.

Tenslotte

De beleidskaders en maatregelen in dit programma moeten leiden tot een zo efficiënt en effectief functionerend Sportbedrijf. Op deze manier kan het Sportbedrijf een optimale bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het Lelystadse sportbeleid, ook binnen de andere programma's. Het Sportbedrijf speelt dan vooral een belangrijke rol op het gebied van sportaccommodaties en sportstimulering.

Beleidskaders en maatregelen programma Sportbedrijf Lelystad

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Uitvoering door:	Planning:
Dienstverleningsovereenkomst	Goede samenwerking en afstemming	n.v.t. ¹⁶	SRC / Sportbedrijf Lelystad	4 ^e kwartaal 2004
Gemeentelijke bijdrage	Goede samenwerking en afstemming	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2005 - 2008
Risico's	Goede samenwerking en afstemming	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad	1 ^e kwartaal 2005
Afstemming	Goede samenwerking en afstemming	n.v.t.	SRC / Sportbedrijf Lelystad	2005 - 2008

¹⁶ Aangezien de samenwerking met Sportbedrijf Lelystad een "intern" onderwerp is, zijn hiervoor geen indicatoren beschikbaar.

9. Beleid per programma: Monitoring sportbeleid

9.1. Inleiding

Voor het programma “monitoring sportbeleid” is de hoofddoelstelling:

Inzicht verkrijgen in de omgeving van het Lelystadse sportbeleid en de effecten van het beleid, om zo tot een optimale inhoud, evaluatie en bijsturing van het sportbeleid te komen.

Door middel van een omgevingsmonitor en beleidseffectmonitor kan informatie worden verzameld over omgevingsvariabelen die van invloed kunnen zijn op de sport en over de mate waarin het sportbeleid ook daadwerkelijk succesvol is.

9.2 Huidige situatie

In de oude sportbeleidsnota werd de noodzaak van het monitoren van de Lelystadse sport beschreven. Vooral het op afstand stellen van de uitvoerende taken in de sport door middel van het oprichten van Sportbedrijf Lelystad, leidt tot het vergroten van de afstand tussen de gemeente en “het veld”. Als voornemen werd dan ook geformuleerd het ontwikkelen van een specifieke sportmonitor, die inzicht zou moeten bieden in het reilen en zeilen van de sport in Lelystad. Tot een monitor is het echter niet gekomen. De in de sportbeleidsnota beschreven beleidsuitgangspunten waren behoorlijk abstract en er werden nauwelijks beoogde maatschappelijke effecten benoemd. Dit kon dus slecht worden vertaald in meetbare variabelen.

Wel heeft Sportbedrijf Lelystad in de afgelopen jaren een aantal onderzoeken laten uitvoeren naar de waardering voor en de bekendheid van het Sportbedrijf en de sportaccommodaties. De resultaten hiervan zijn ook beschikbaar voor de gemeente Lelystad. Daarnaast heeft het gemeentelijke team Onderzoek in september 2004 een sportpeiling uitgevoerd volgens de “Richtlijn Sportdeelname Onderzoek” (RSO). Dit is een door het W.J.H. Mulier Instituut ontwikkelde standaardvragenlijst voor het onderzoeken van de sportdeelname. De RSO wordt in toenemende mate door gemeenten gebruikt, waardoor de sportdeelnamegegevens van steeds meer gemeenten onderling vergelijkbaar zijn (zie ook hoofdstuk 3 Context).

Andere bronnen van informatie over met name het functioneren van de sportverenigingen zijn de contacten van de sportverenigingsconsulent met de sportverenigingen en de financiële stukken die de verenigingen indienen bij een subsidieaanvraag. Deze informatie is echter niet verwerkt in een systematische analyse.

9.3 Beleid 2005-2008

Ontwikkeling sportmonitor

Het formuleren van beleid en het ontwikkelen van een monitor dienen min of meer gelijktijdig plaats te vinden. Beleid dat tot stand komt terwijl er ook een monitor wordt ontwikkeld, dient meetbare doelstellingen te bevatten. Als dat beleid is vastgesteld is het belangrijk om zo snel mogelijk te monitoren, zodat de nulsituatie bekend is en de effecten van het beleid zichtbaar kunnen worden. Op basis van het inzicht in de effecten kan het beleid vervolgens weer worden bijgesteld of aangescherpt. Deze redenering vormt de basis voor de opzet van een Lelystadse sportmonitor.

De sportmonitor zal echter niet volledig nieuw worden ontwikkeld. Er wordt al de nodige informatie verzameld die zeer bruikbaar is voor een analyse van de situatie van de

Lelystadse sport. Daar waar mogelijk zal dan ook gebruik worden gemaakt van bestaande gegevensbronnen van bijvoorbeeld het gemeentelijke team Onderzoek of Sportbedrijf Lelystad. De toegevoegde waarde van de sportmonitor is dan het samenvoegen en analyseren van die reeds beschikbare informatie. Als de gewenste informatie niet beschikbaar is, zal in samenwerking met andere partijen een meetinstrument worden ontwikkeld of aangepast.

Om zicht te krijgen op de gewenste en beschikbare informatie, zal hieronder per programma worden aangegeven welke indicatoren zijn gekoppeld aan de maatschappelijke effecten die met de beleidskaders en maatregelen worden nagestreefd. Ook zal de bron van de voor de indicatoren benodigde gegevens worden benoemd, voor zover die beschikbaar is. Maatregelen waaraan geen indicator is gekoppeld, worden niet weergegeven. Tevens wordt aangegeven welke omgevingsfactoren relevant zijn voor de diverse programma's.

Programma Sportstimulering:

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Bron:	Betrokken instantie:
Sportstimulerings-programma doelgroepen	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Sportdeelname en sportfrequentie (algemeen / per doelgroep)	Sportpeiling	Team Onderzoek
Sportwijkwerk	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Aantal deelnemers	Jaarverslag sportstimulering	Sportbedrijf Lelystad
Evenementen-subsidies	Toename aantal evenementen	Aantal subsidieaanvragen	Subsidiemanagement systeem	SRC
Driehoek Buurt, Onderwijs, Sportverenigingen (BOS)	Hogere sportdeelname diverse doelgroepen / hogere sportfrequentie in het algemeen	Sportdeelname en sportfrequentie (algemeen / per doelgroep)	Sportpeiling	Team Onderzoek
Stimuleringsregeling zwemvaardigheid	Verhogen zwemvaardigheid basisschool-leerlingen	Zwemvaardigheid leerlingen groep 8	Leerlingvolgsysteem	Vakgroep Bewegingsonderwijs

Voor sportstimulering zijn daarnaast de volgende omgevingsfactoren relevant:

- Demografische ontwikkelingen bevolking Lelystad (leeftijd, geslacht, inkomen, opleiding, etniciteit). Bron: diverse onderzoeksrapporten van het team Onderzoek.
- Gezondheidstoestand Lelystadse bevolking. Bron: GGD
- Ontwikkelingen sportdeelname Nederland. Bron: RSO, SCP.

Programma Sportverenigingen:

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Bron:	Betrokken instantie:
Sportsteunpunt	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen met problemen	Verslagen ondersteuningstrajecten	Sportsteunpunt / Sportbedrijf Lelystad
Samenwerking sportverenigingen	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen per sport	Relatiebeheersysteem	Sportsteunpunt
Subsidies	Verbeteren kwaliteit verenigingskader	Aantal subsidieaanvragen	Subsidiemanagementsysteem	SRC
Professionalisering sportverenigingen	Goed georganiseerd en financieel gezond verenigingsbestand	Aantal verenigingen met problemen	Verslagen ondersteuningstrajecten	Sportsteunpunt / Sportbedrijf Lelystad

Daarnaast zijn de volgende omgevingsfactoren relevant:

- Landelijke ontwikkelingen in het lidmaatschap van sportbonden. Bron: NOC*NSF
- Landelijke ontwikkelingen in de beschikbare hoeveelheid vrije tijd en de besteding ervan. Bron: SCP
- Lidmaatschap Lelystadse sportverenigingen. Bron: subsidieaanvragen en Sportbedrijf Lelystad
- Financiële situatie Lelystadse sportverenigingen. Bron: jaarrekeningen bij subsidieaanvragen

Programma Sportaccommodaties

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Bron:	Betrokken instantie
Binnensportaccommodaties	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	Managementrapportages / sportpeiling	Sportbedrijf Lelystad / Team Onderzoek
Buitensportaccommodaties	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	Managementrapportages / sportpeiling	Sportbedrijf Lelystad / Team Onderzoek
Zwembaden	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	Managementrapportages / sportpeiling	Sportbedrijf Lelystad / Team Onderzoek
Investeringsubsidie	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Aantal aanvragen	Subsidiemanagementsysteem	SRC
Ruimtelijke ordening	Kwantitatief en kwalitatief volwaardig aanbod	Bezettingsgraad / waardering accommodaties	Managementrapportages / sportpeiling	Sportbedrijf Lelystad / Team Onderzoek

De volgende omgevingsfactoren zijn relevant ten aanzien van sportaccommodaties:

- Landelijke trends en ontwikkelingen ten aanzien van de opkomst van nieuwe sporten. Bron: SCP, NOC*NSF
- Staat van onderhoud eigen accommodaties Lelystadse sportverenigingen. Bron: rapportage Sportbedrijf Lelystad

Programma topsport:

Onderwerp:	Beoogd effect:	Indicator:	Bron:	Betrokken instantie
Trainingsfaciliteiten	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters	Overzicht topsportstatus	Olympisch Steunpunt Zwolle / Flevoland
Sportverkiezingen	Vergroten waardering voor en uitstraling van topsportprestaties	Aantal bezoekers	Evaluatie sportverkiezingen	SRC
Evenementen-subsidies	Toename aantal topsport-evenementen	Aantal subsidie-aanvragen	Subsidiemanagementsysteem	SRC
Talentenfonds	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters	Overzicht topsportstatus	Olympisch Steunpunt Zwolle / Flevoland
Topsportdag	Vergroten sportdeelname	Aantal deelnemers	Evaluatie topsportdag	SRC
Samenhang	Toename aantal talenten en topsporters	Aantal talenten en topsporters	Overzicht topsportstatus	Olympisch Steunpunt Zwolle / Flevoland

Voor topsport zijn er daarnaast geen relevante omgevingsfactoren die in de monitor kunnen worden verwerkt.

Uitvoering sportmonitor

Een belangrijke bron van informatie die in de sportmonitor wordt verwerkt, is de sportpeiling van het team Onderzoek. Deze sportpeiling heeft in het 3^e kwartaal van 2004 plaatsgevonden en het is de bedoeling dat deze elke twee jaar plaatsvindt. De meeste andere gegevens zijn op jaarlijkse basis of zelfs nog frequenter beschikbaar. De sportmonitor als geheel zal echter eens in de twee jaar worden uitgevoerd.

De eerste sportmonitor zal dan ook worden uitgevoerd per 1 januari 2005 en zal onder meer dienen als nul-meting en als basis voor de verdere uitwerking van diverse onderdelen van deze sportnota. De volgende sportmonitor zal worden uitgevoerd per 1 januari 2007 en biedt de mogelijkheid om het sportbeleid tussentijds te evalueren en bij te stellen. De sportmonitor per 1 januari 2009 kan dienen als ijkpunt voor een nieuwe sportnota voor de jaren 2009 en verder.

10 Financiële consequenties

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet wat de financiële consequenties zijn van de in de voorgaande hoofdstukken beschreven beleidskaders en maatregelen voor de diverse programma's binnen het sportbeleid. Uitgangspunt voor de sportnota was een heroverweging van de huidige middelen en de bestaande formatie op het gebied van sport.

10.2 Financiële consequenties beleidskaders en maatregelen

In onderstaand overzicht worden de beleidskaders en maatregelen per programma weergegeven, als mede de eventuele financiële consequenties ervan. Omdat die financiële consequenties een verschuiving binnen de huidige budgetten of formatie inhouden, wordt ook de dekking aangegeven. Voor de overige maatregelen geldt dus dat ze geen verschuiving in budgetten of formatie tot gevolg hebben.

In de voorgaande hoofdstukken zijn verschillende maatregelen genoemd die op basis van de analyse van de huidige situatie en de hoofdlijnen van het sportbeleid gewenst of zelfs noodzakelijk blijken, maar waarvoor geen dekking binnen de huidige budgetten kan worden gevonden. Aan het eind van de paragraaf wordt een overzicht gegeven van deze maatregelen.

Programma Sportstimulering

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Sportstimuleringsprogramma doelgroepen	Geen	n.v.t.
Sportwijkwerk	PM (uitbreiding)	Geen dekking
Evenementensubsidies	Geen	n.v.t.
Breedtesportimpuls	€ 90.000,- / jaar (incl. sportsteunpunt)	Begroting 2005
Cruyff Court - Aron Winter Veld	Geen	n.v.t.
Driehoek Buurt, Onderwijs, Sportverenigingen (BOS)	Geen	n.v.t.
Stimuleringsregeling zwemvaardigheid	Geen	n.v.t.

Programma sportverenigingen

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Sportsteunpunt	€ 90.000,- / jaar (incl. breedtesportimpuls)	Begroting 2005
Samenwerking sportverenigingen	Geen	n.v.t.
Subsidies	Geen	n.v.t.
Professionalisering sportverenigingen	Geen	n.v.t.

Programma sportaccommodaties

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Binnensportaccommodaties	Geen	n.v.t.
Buitensportaccommodaties	€ 15.000 / jaar (hockeyveld)	Geen dekking
Zwembaden	€ 294.000,- / jaar (m.i.v. 2007) ¹⁷	meerjarenraming
Tarieven	Geen	n.v.t.
Eigen accommodaties sportverenigingen	€ 50.000,- jaar cumulatief	Geen dekking
Investeringssubsidie	Geen	n.v.t.
Ruimtelijke ordening	Geen	n.v.t.

Programma Topsport

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Trainingsfaciliteiten	€ 6.000,- / jaar	Budget subsidie deskundige technische leiding
Sportverkiezingen	Geen	n.v.t.
Evenementensubsidies	Geen	n.v.t.
Talentenfonds	€ 2.500,- / jaar	Budget subsidie deskundige technische leiding
Topsportdag	PM	Budget evenementensubsidie
Samenhang	Geen	n.v.t.

Programma Sportbedrijf Lelystad

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Dienstverleningsovereenkomst	PM (indexering)	Geen dekking
Gemeentelijke bijdrage	Geen	n.v.t.
Risico's	PM	Geen dekking
Afstemming	Geen	n.v.t.

Programma Sportmonitor

Onderwerp:	Financiële consequenties	Dekking
Ontwikkeling sportmonitor	Geen	n.v.t.
Uitvoering sportmonitor	Geen ¹⁸	n.v.t.

Maatregelen waarvoor binnen de huidige budgetten geen middelen beschikbaar zijn:

- Uitbreiding sportwijkwerk naar alle wijken van Lelystad PM
- Realisering tweede kunstgras hockeyveld € 15.000,- / jaar
- Terugnemen eigen accommodaties sportverenigingen € 50.000,- / jaar¹⁹
- Indexering bijdrage Sportbedrijf volgens waterschapspercentage PM
- Risico's kapitaalslasten De Rietlanden PM

¹⁷ Eerste schatting die is verwerkt in de meerjarenraming. Op basis van de haalbaarheids- en locatiestudie zal een nauwkeuriger schatting van de benodigde middelen worden verkregen (eerste kwartaal 2005 beschikbaar).

¹⁸ Onduidelijk is of de huidige financieringsystematiek met betrekking tot de sportpeiling ook in 2007 e.v. van toepassing kan zijn. Eventueel zal daar een andere constructie voor moeten worden gevonden.

¹⁹ Cumulatief, dus olopend van € 50.000,- in 2005 tot € 200.000,- (structureel) in 2008.